

A group of children are gathered together, holding up various traffic signs and a large red ladybug plush toy. The signs include pedestrian crossing signs (blue with a white triangle and a black silhouette of a person walking) and a blue circular sign with a red border and a red 'X'. The children are wearing hats and casual clothing. A large, detailed illustration of a bird's wing is visible in the background.

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Laste liiklusohutus

Maanteeamet
10/2020

Uuringu teemad

TURVAVÖÖ KINNITAMINE SÕIDUKIS (küsimused 1-4)

HELKURI KANDMINE PIMEDAL AJAL (küsimused 5-7)

JALGRATTAGA SÕITMINE

- Jalgrattaga sõitmine (küsimused 8-11, 15)
- Jalgratta ohutusvarustus (küsimused 12-16)
- Kõrvalised tegevused jalgratturina (küsimused 17-18) *
- Teadlikkus – ülekäiguraja ja raudtee ületamine (küsimused 19-20) *
- Jalgratturi koolituse läbimine ja jalgratturi juhiluba (küsimused 21-22) *

JALAKÄIJANA LIIKLEMINE

- Kõrvalised tegevused jalakäijana (küsimused 31-32) *
- Teeületus (küsimused 27-30) *

OHUTU LIIKLEMISE ÕPETUS

- “Peatu, vaata, veendu” sõnumi märkamine kõnniteel (küsimus 25)
- Liiklusaabitsa kasutamine (küsimus 26)
- Kuidas oleks huvitav liiklust õppida (küsimus 33) *
- Kes on õpetanud, kuidas liikluses käituda? (küsimus 23)
- Mida on sõidutee ületamise kohta õpetatud? (küsimus 24)

Uuringu metoodika ja vastutajad

METOODIKA

- Üldkogum: 6-14-aastane Eesti elanikkond, 130 987 elanikku (ESA 2018. aasta andemetel)
- Meetod: Turu-uuringute AS Laste Omnibuss – arvuti abil juhitud personalintervjuudena
- Valimi koostamine: kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks soo ja vanusgruppide, piirkonna järgi.
- Planeeritud valim: 300
- Tegelik valim: 456
- Valimiviga: 300 vastaja puhul $\pm 5,6\%$, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- Küsitlusperiood: 1-19. oktoober 2020
- Küsitluse pikkus: 8 lehekülge

VASTUTAJAD

- Tellijapoolne kontaktisik
- Uuringu projektijuht ja aruande koostamine
- Küsitlustöö koordineerimine
- Ankeedi programmeerimine
- Andmetöötlus

Raul Rom

Liis Grünberg, liis@turu-uuringute.ee, 58529707

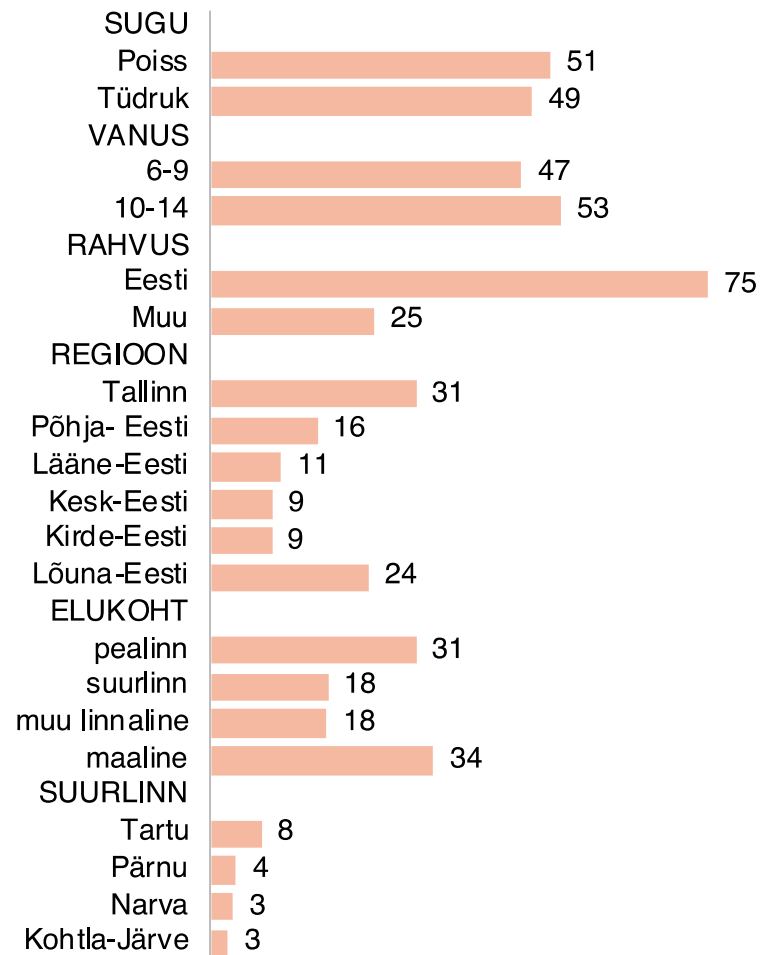
Kaja Söder

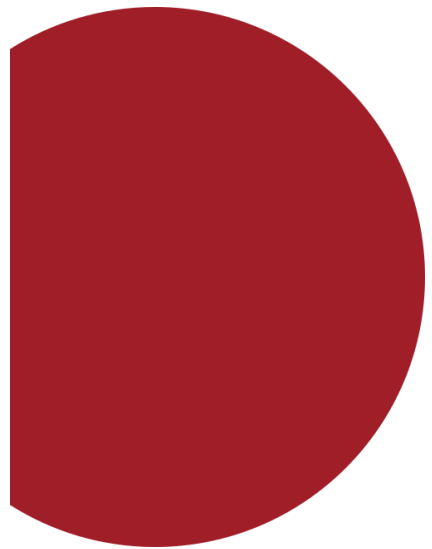
Reijo Pohl

Marina Karpištšenko

Vastajate struktuur

n=456, %

**Turvavöö kinnitamine
sõidukis**

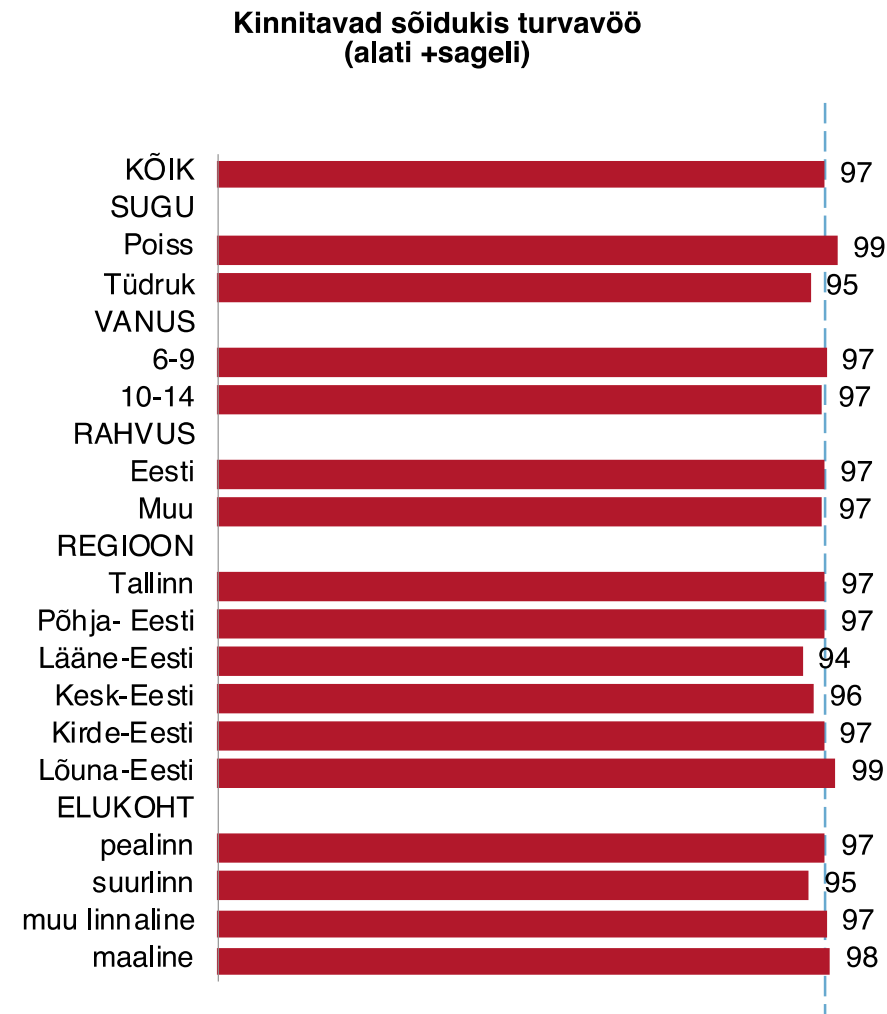
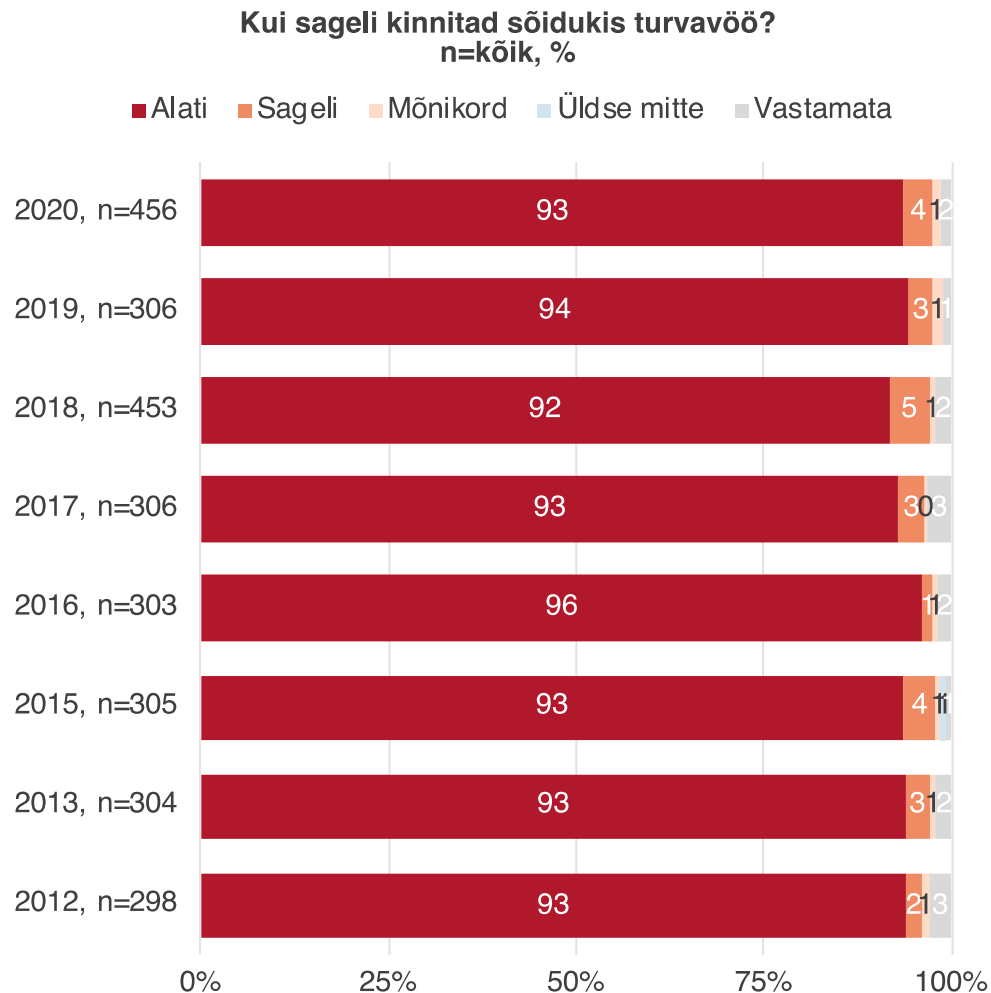
Turvavöö kinnitamine sõidukis

(Slaid 7-9)

- 6-14-aastastest lastest (nende endi sõnul) kinnitab autoga sõites alati turvavöö 93%, sageli teeb seda 4%, kokku seega 97% ehk 125 - 130 tuhat vastavas vanuses last. Lisaks kinnitab turvavöö mõnikord 1% lastest (Slaid 7). Tulemused pole ajas oluliselt muutunud.
- Turvavöö kinnitamine on keskmisest sagedasem poiste ja Lõuna-Eesti laste seas. Muude taustaandmete lõikes olulised erinevused puuduvad (Slaid 7).
- Laste emadest kinnitab autoga sõites alati turvavöö 92% ja isadest 84% (Slaid 8). Tulemused pole ajas oluliselt muutunud.
- Bussis kinnitab turvavöö selle olemasolul alati 51% ja sageli 12% bussiga sõitvatest lastest, kokku seega 63% ehk 76 – 88 tuhat vastavas vanuses last (Slaid 9). Eelmise aastaga võrreldes on bussis turvavööd kinnitavate laste osakaal oluliselt langenud, seda eelkõige alati kinnitavate laste arvelt (-10%). Bussis turvavöö kinnitajate osakaal on ligilähedane üle-eelmise aasta omaga.
- Bussis turvavöö kinnitamine on sagedasem tüdrukute ja Põhja-Eesti laste seas (Slaid 9).

Turvavöö kinnitamine sõidukis

Laste turvavöö kinnitamine

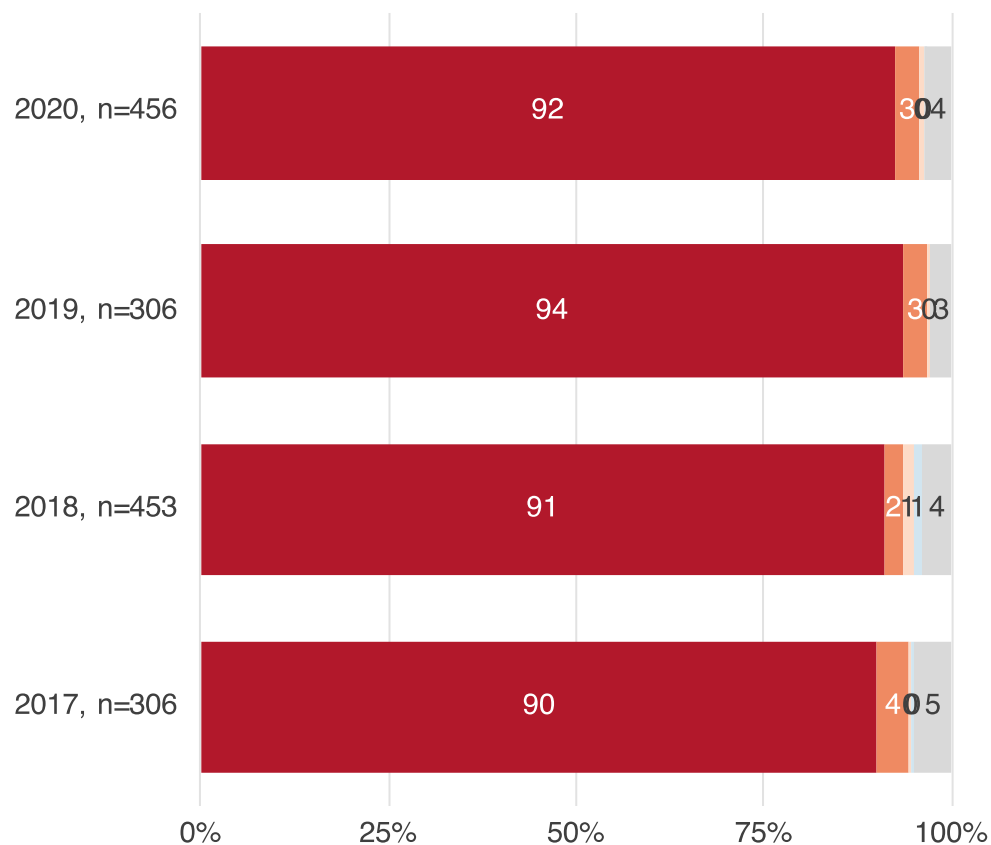
Turvavöö kinnitamine sõidukis

Vanemate turvavöö kinnitamine

Kui sageli kinnitab sõidukis turvavöö EMA?

n=kõik, %

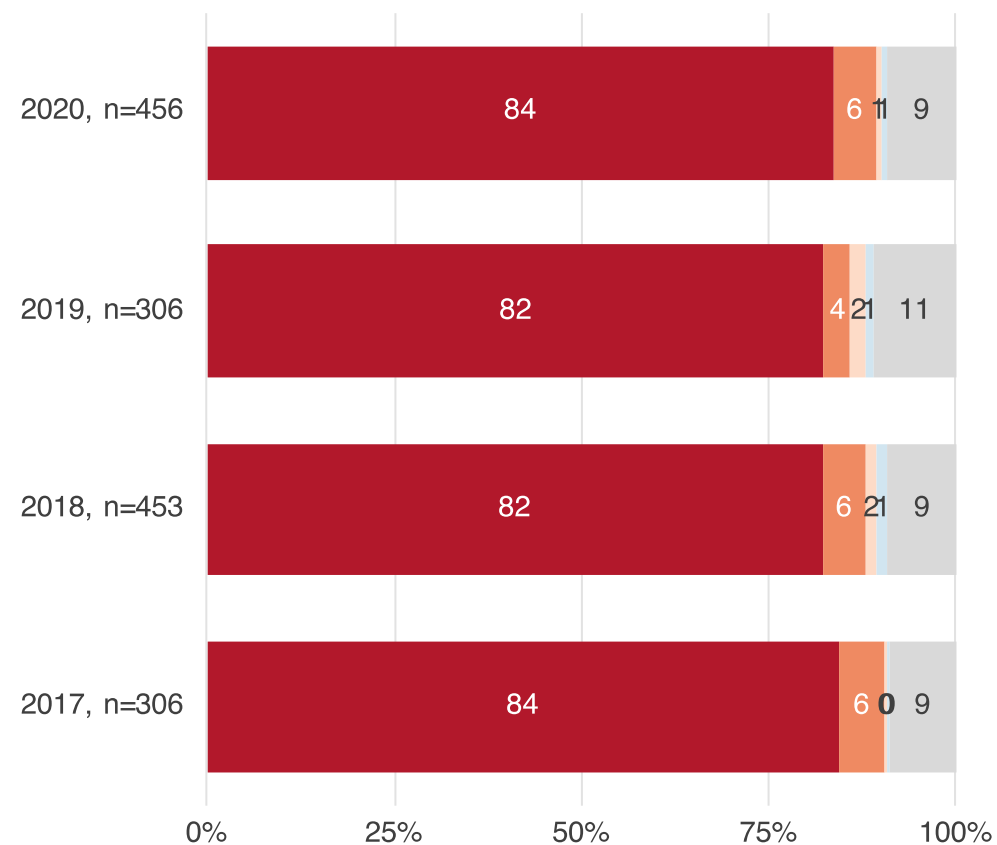
■ Alati ■ Sageli ■ Mõnikord ■ Üldse mitte ■ Vastamata

Kui sageli kinnitab sõidukis turvavöö ISA?

n=kõik, %

■ Reeglina (alati) ■ Sageli ■ Mõnikord ■ Üldse mitte ■ Vastamata

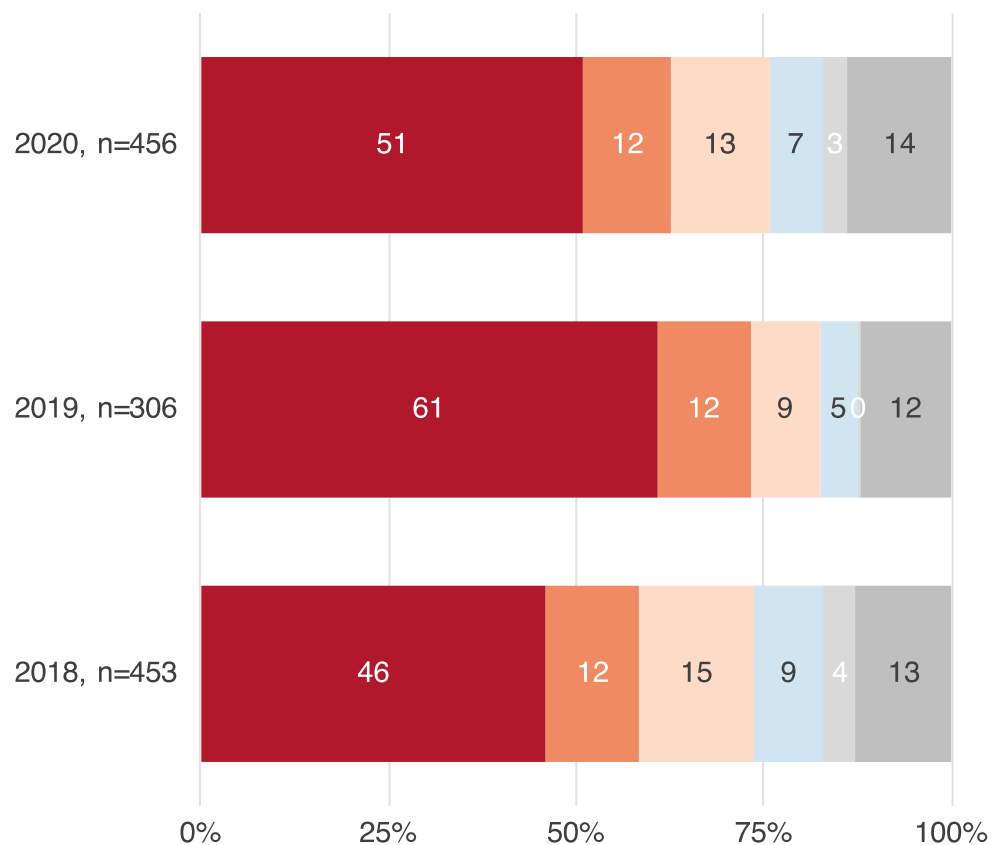

Turvavöö kinnitamine sõidukis

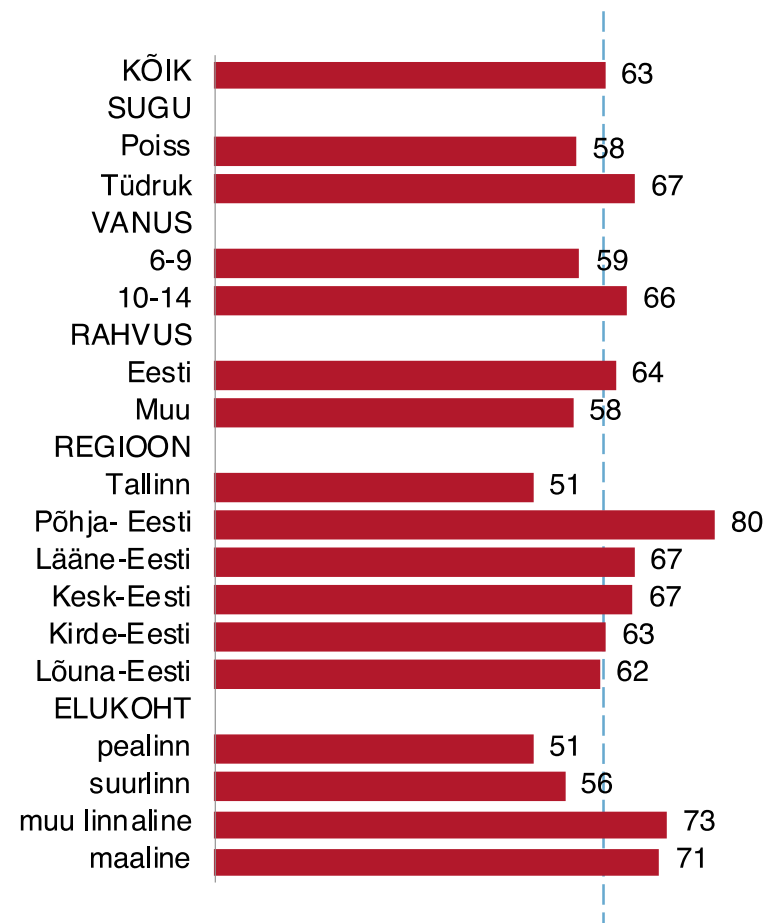
Laste turvavöö kinnitamine bussis

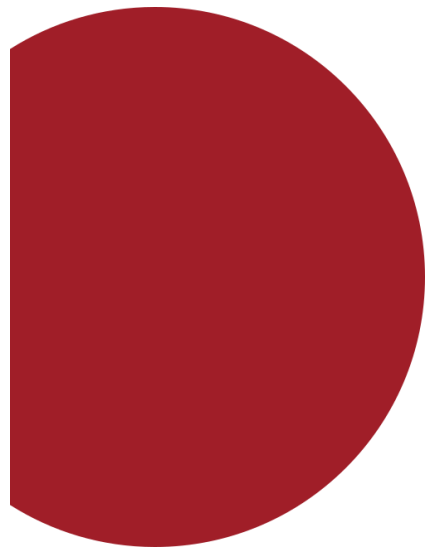
Kui sageli kinnitad bussis turvavöö?
n=kõik

■ Reeglina (alati) ■ Sageli ■ Mõnikord ■ Üldse mitte ■ Ei sõida bussiga

Kinnitavad bussis turvavöö
(alati + sageli)

**Helkuri kandmine
pimedal ajal**

Helkuri kandmine pimedal ajal

(Slaid 12-13)

- 6-14-aastastest lastest (nende endi sõnul) kannab pimedal ajal väljas olles helkurit alati 69% ja sageli 19%, s.o kokku 88% ehk 111- 119 tuhat vastavas vanuses last. See näitaja pole eelnevate aastatega võrreldes oluliselt muutunud. Lisaks kannab helkurit mõnikord 8% lastest (Slaid 12).
- Nende laste osakaal, kes ei kanna helkurit mitte kunagi on väga väike – 2%. See annab tunnistust sellest, et teadlikkus helkuri vajalikkusest kasvab ning selle kandmine on saanud omaseks.
- Helkuri kandmine on keskmisest sagedasem 6-9-aastaste ja Põhja-, Kirde- ja Lõuna-Eesti laste seas, harvem aga tallinlaste seas (Slaid 12).
- Laste emadest kannab lapse sõnul pimedal ajal helkurit alati 58 ja sageli 18%, s.o kokku 76%, isadest aga vastavalt 47% ja 15%, s.o kokku 62% (Slaid 13). Helkuri nn juhukandjaid (mõnikord) on emade seas 8% ja isade seas 11%.
- Neid lapsevanemaid, kes ei kanna helkurit mitte kunagi, on emade seas vaid 3% ja isade seas 5%. Üsna suur osa lastest aga ei osanud öelda, kas nende vanemad kannavad helkureid (s.h vastav vanem puudub, ei liigu pimedal ajal).
- Võrreldes eelmise aastaga on helkurit alati kandvate vanemate osakaalud tõusnud, olles lähedasem 2018. aasta tasemega.
- Keskmisest tublimad helkuri kandjad on nii emade kui isade seas mitte-eestlaste vanemad. Muude taustaandmete lõikes olulised erinevused puuduvad.

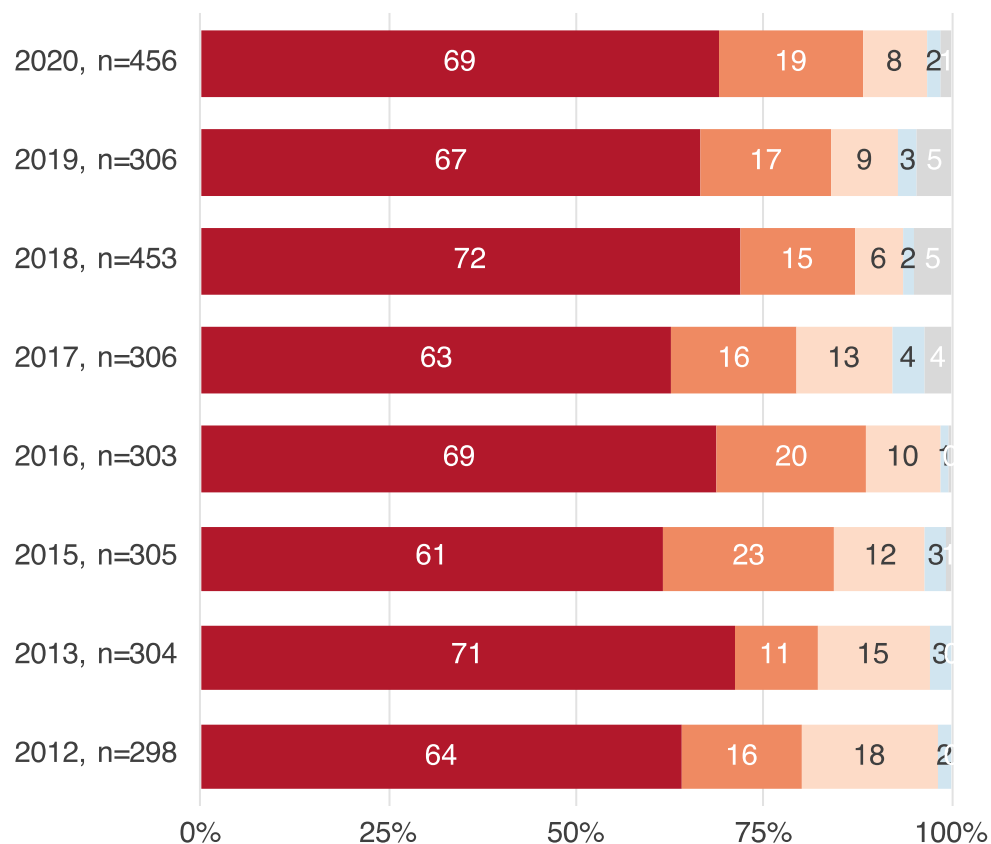
Helkuri kandmine pimedal ajal

Laste helmuri kandmine

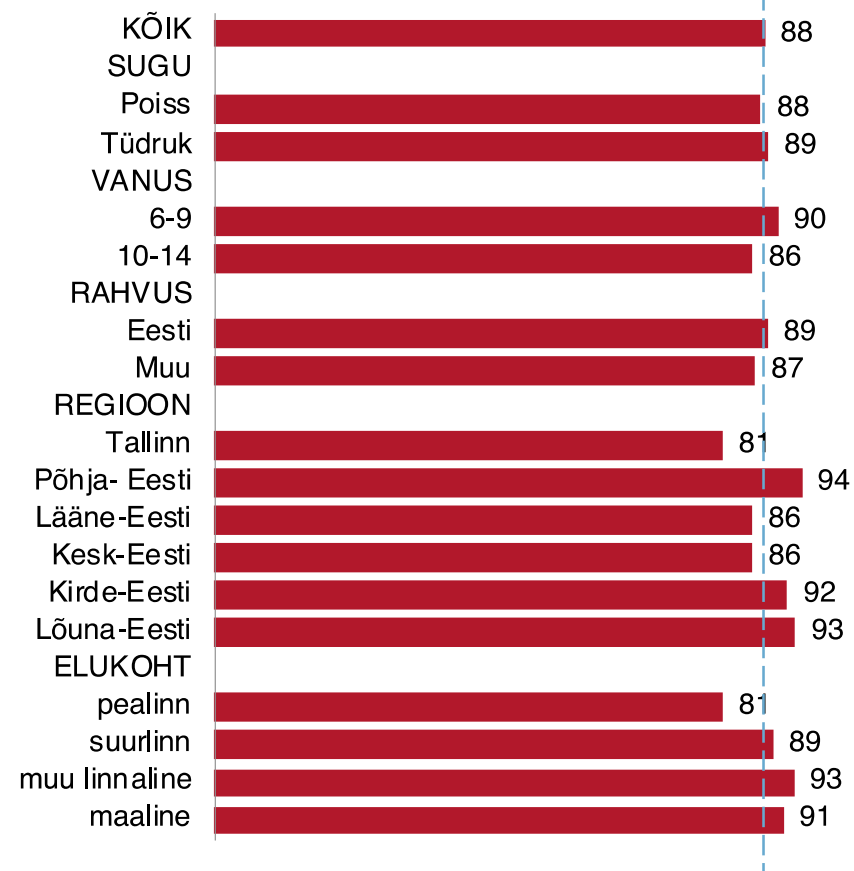
Kui sageli kannad pimedal ajal väljas olles helmurit?

n=kõik, %

■ Alati ■ Sageli ■ Mõnikord ■ Üldse mitte ■ Vastamata

Kannavad pimedal ajal väljas olles helmurit (alati+sageli)

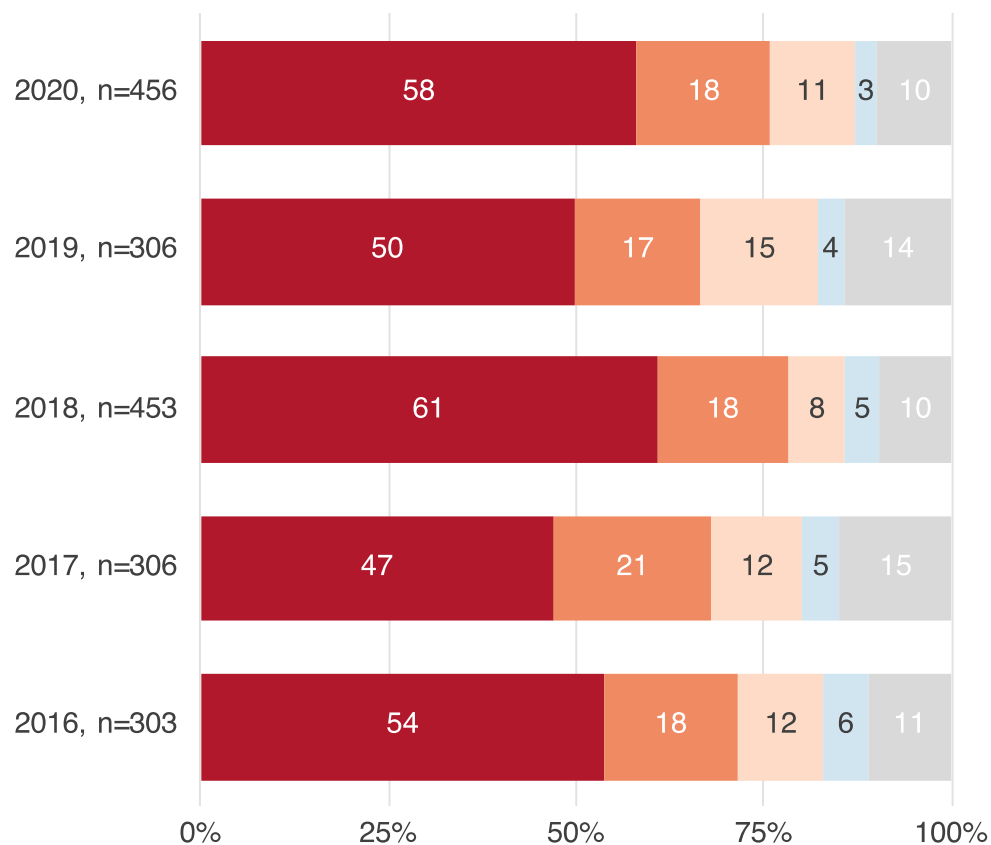

Helkuri kandmine pimedal ajal

Vanemate helmuri kandmine

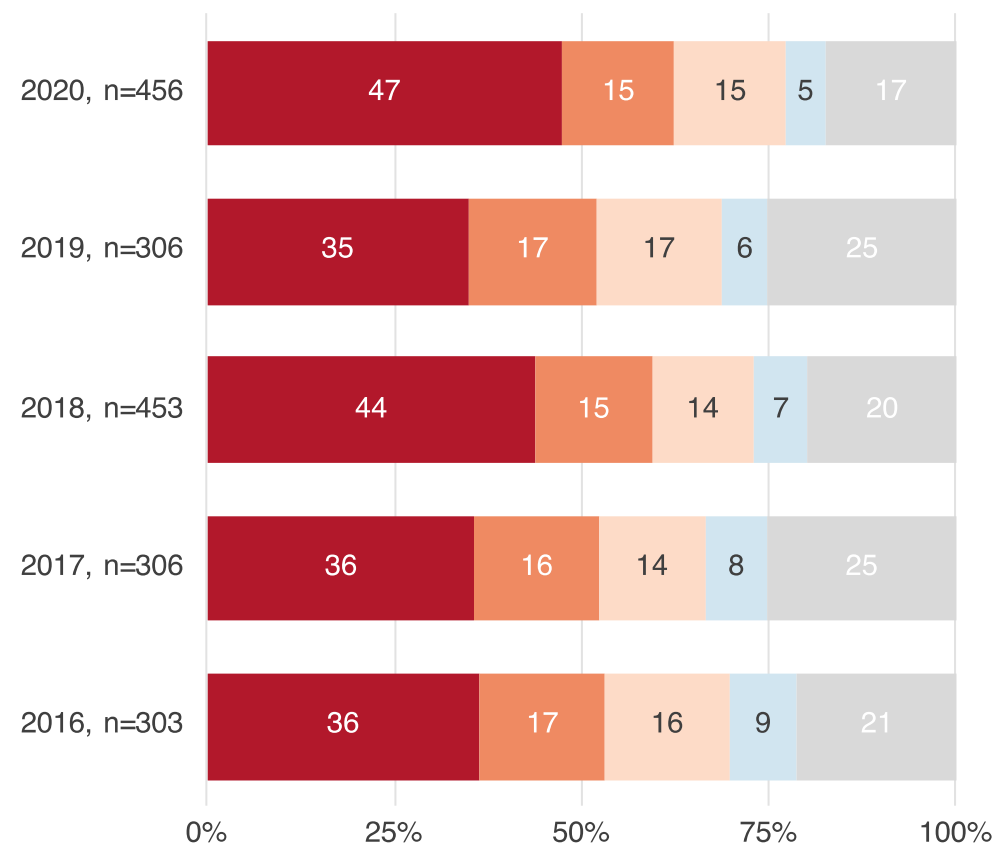
Kui sageli kannab pimedal ajal väljas olles helmurit EMA?
n=kõik, %

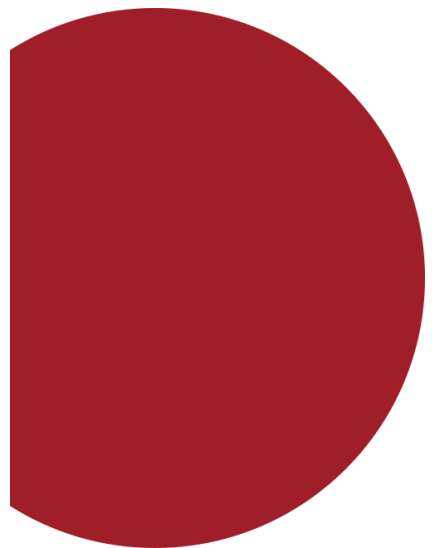
■ Alati ■ Sageli ■ Mõnikord ■ Üldse mitte ■ Vastamata

Kui sageli kannab pimedal ajal väljas olles helmurit ISA?
n=kõik, %

■ Alati ■ Sageli ■ Mõnikord ■ Üldse mitte ■ Vastamata

Jalgrattaga sõitmine

Jalgrattaga sõitmine

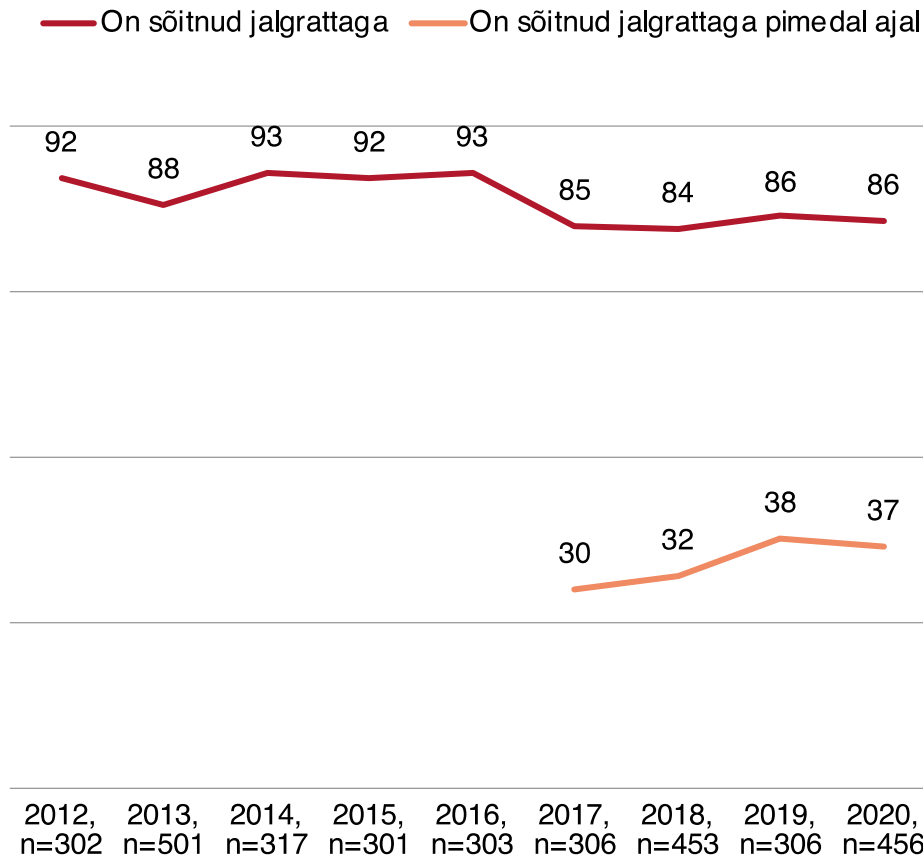
(Slaid 16-17)

- Jalgrattaga on viimase 12 kuu jooksul sõitnud 86% 6-14-aastastest lastest, s.o 108 – 117 tuhat last. Viimasel neljal aastal on jalgrattaga sõitjate osakaal püsinud samal tasemel, varasemalt oli see veidi kõrgem (Slaid 16).
- Jalgrattaga sõidavad sagedamini Põhja-, Lääne- ja Kesk-Eesti ning maapiirkondade lapsed; harvemini seevastu muukeelsed, Tallinna ja teiste suuremate linnade lapsed (Slaid 16).
- Jalgrattaga on viimase 12 kuu jooksul pimedal ajal sõitnud 37% lastest (5% sageli ja 32% mõnikord), s.o 36 – 47 tuhat last; sagedamini 10-14-aastased (51%) ja Lõuna-eesti (48%) lapsed, kes sõidavad jalgrattaga pea iga päev (48%) ning aastaringselt (83%), peamiselt tänavatel (57%) ja maantee servas (64%); harvemini seevastu 6-9-aastased (20%) ja muukeelsed (24%) lapsed. Eelmisel aastal oli pimedal ajal jalgrattaga sõitjate osakaal sama, varasemalt veidi madalam. (Slaid 16).
- 88% jalgrattaga sõitvatest lastest sõidab hooajaliselt, ülejäänud aastaringselt. Hooajaliste jalgratturite seas on enam tüdrukuid (92%), muukeelseid, piirkonniti Tallinna (94%) ja Kirde-Eesti (97%) lapsi. Aastaringselt sõitvaid jalgrattureid on enam poiste (14%) ja 10-14-aastaste (17%) ning maapiirkondade (46%) laste seas, ning nende seas, kes sõidavad jalgrattaga peamiselt maantee servas (33%).
- Jalgrattaga sõitvatest lastest 37% sõidavad igapäevaselt ja 47% vähemalt kord nädalas rattaga, harvemini sõitjad on ligikaudu kuuendik. Selle aastaga on lisandunud lapsi, kes sõidavad jalgrattaga vähemalt kord nädalas (Slaid 17).
- Igapäevaselt sõidavad rattaga sagedamini Põhja-Eesti (64%) ja maapiirkondade (46%) lapsed ning lapsed, kes sõidavad peamiselt maantee servas (50%).
- Pea pooled lapsed sõidavad rattaga kõige enam kõnni- või jalgrattateel, kuid ka kodutänaval ning hoovis, õuealal; lisaks sõidab kolmandik tänavatel ja kuuendik maantee servas (Slaid 17).
- Kui kõnni- ja jalgrattateel ning kodutänaval on 6-9- ja 10-14-aastaste rattaga sõitjate osakaal sama, siis 6-9-aastased liikleavad rattaga sagedamini hoovis või õuealal, muudes kohtades aga oluliselt harvemini kui 10-14-aastased.
- Maapiirkondade lastel on linnades elavate lastega võrreldes harvem võimalik sõita kõnni- või jalgrattateedel (44% vs 63%), kuid nad on sunnitud sagedamini sõitma maantee servas (27% vs 7%).

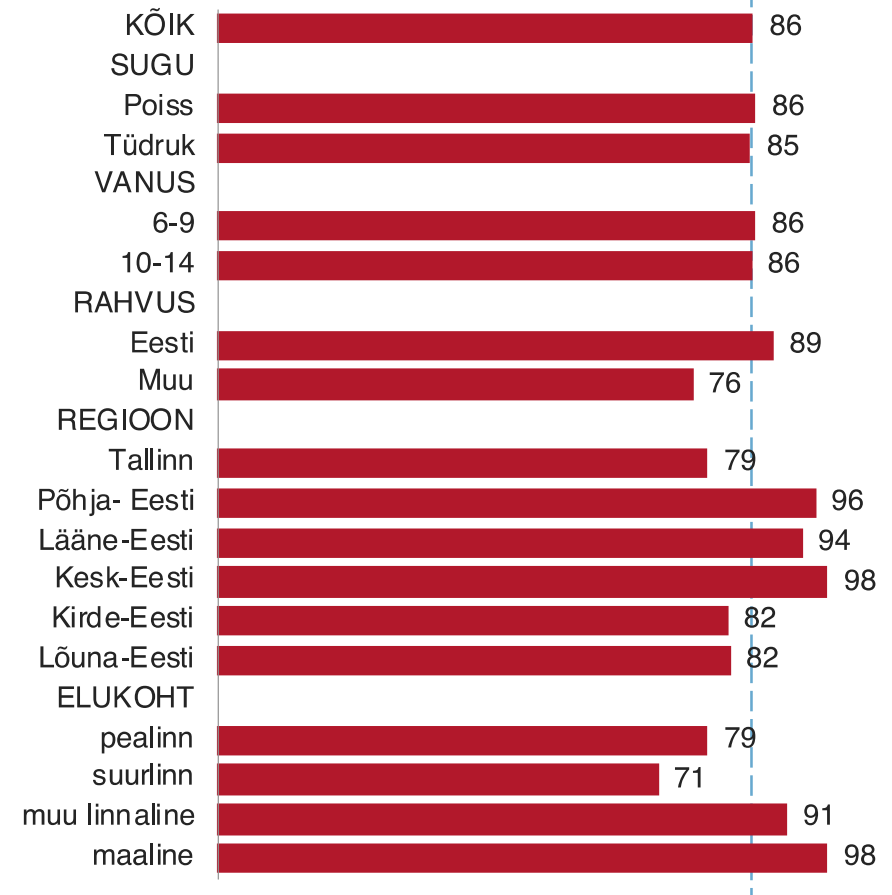
Jalgrattaga sõitmine

On sõitnud jalgrattaga viimase 12 kuu jooksul

On sõitnud jalgrattaga
viimase 12 kuu jooksul,
n=kõik, %

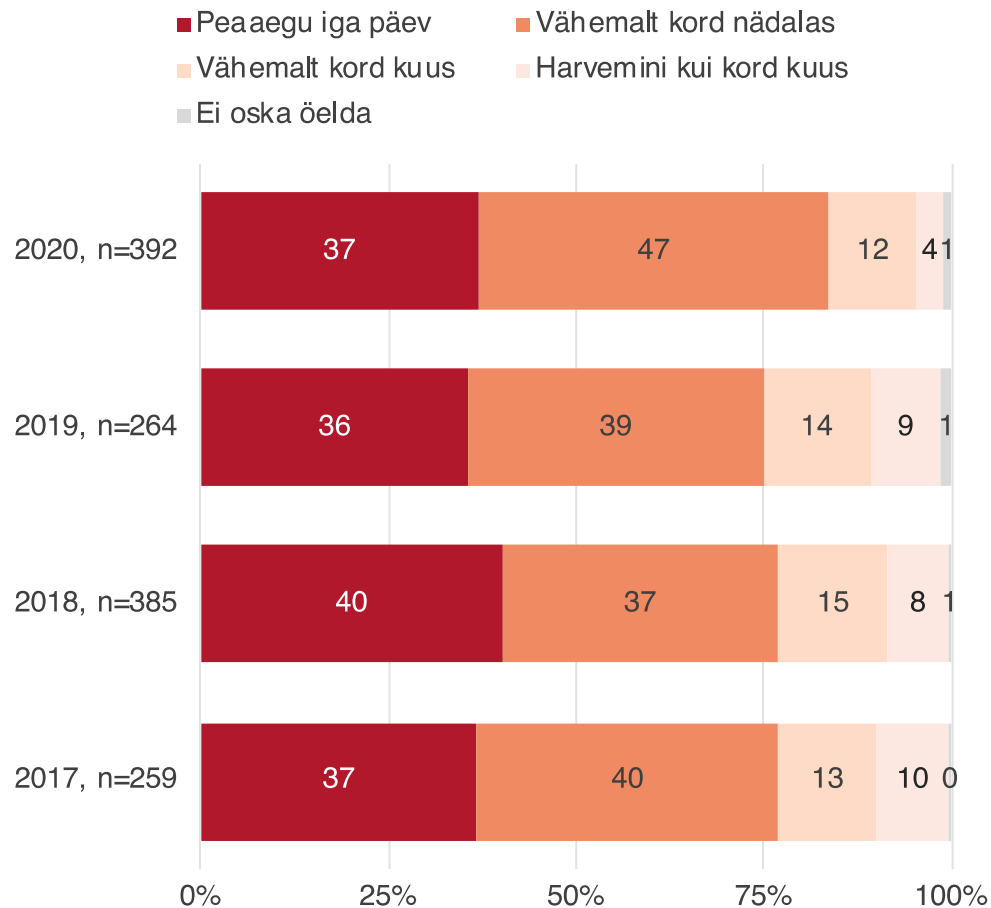
On sõitnud jalgrattaga
viimase 12 kuu jooksul

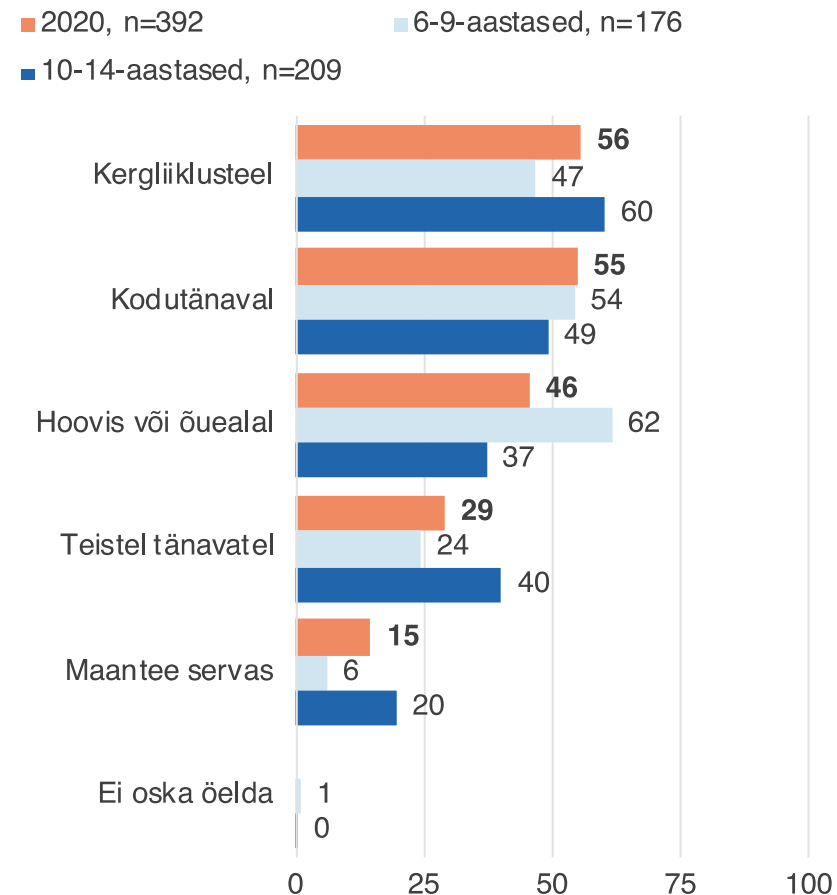
Jalgrattaga sõitmine

Jalgrattaga sõitmine – sagedus ja koht

Kui sageli jalgrattaga sõidad?
n=jalgratturid

Kus peamiselt jalgrattaga sõidad?
n=jalgratturid, %

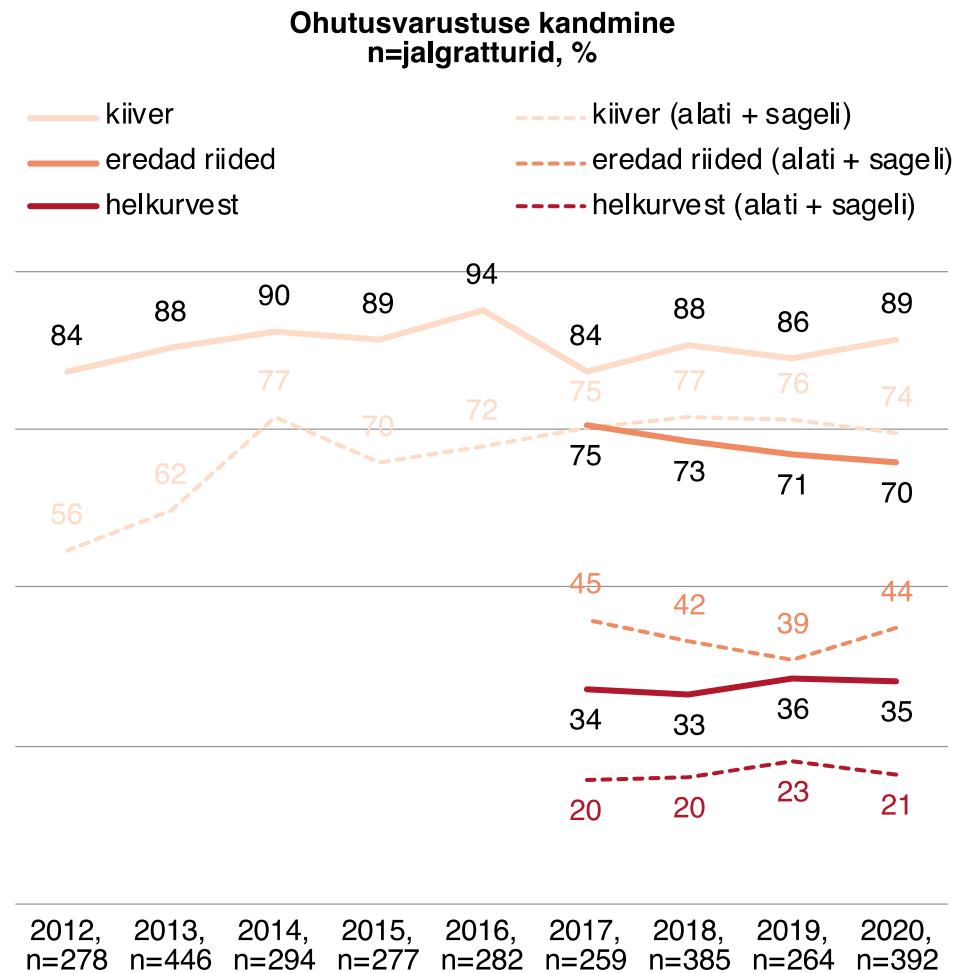
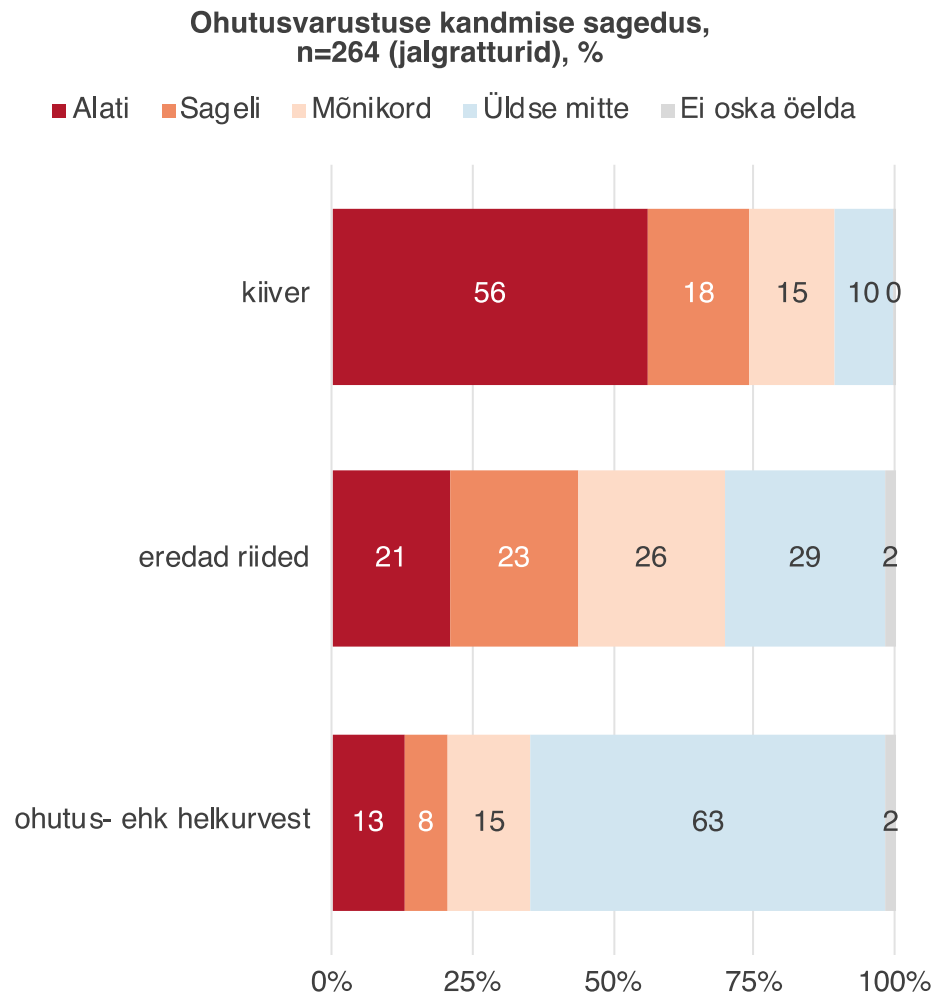
Jalgrattaga sõitmine

Jalgratturi ohutusvarustus (Slaid 19-22)

- 6-14-aastastest rattaga sõitvatest lastest kannab (Slaid 19):
 - jalgrattakiivrit kokku 89% (sh alati ja sageli kannab seda 74%), s.o 97 - 104 tuhat last;
 - ohutus- ehk helkurvesti kokku 35% (sh alati ja sageli kannab seda 21%), s.o 73 - 84 tuhat last;
 - muid eredaid riideid kokku 70% (sh alati ja sageli kannab seda 44%), s.o 37 100 - 50 400 last.
- Kiivrit kandvate laste osakaal kokku on viimasel kolmele aastal olnud veidi madalamal tasemel kui sellele eelnevatel aastatel, kuid kiivrit alati ja sageli kandvate laste osakaal on just viimasel neljal aastal kõrgeimal tasemel (Slaid 19). Eredate riiete kandmine jalgrattaga sõites on langustrendis, ohutus- ehk helkurvesti kandmises olulisi muutusi pole.
- Keskmisest tublimad ohutusvarustuse kandjad (alati + sageli) on Põhja-Eesti ja väiksemate linnaliste piirkondade lapsed ning lapsed, kes sõidavad jalgrattaga igapäevaselt; helkurvesti kandmises on tublimad ka muukeelsed lapsed, helkurvesti ja eredate riiete kandjaid on keskmisest vähem aga tallinlaste seas (Slaid 20). Ohutusvarustuse kandmine ei erine sõltuvalt sellest, kus jalgrattaga sõidetakse.
- Pimedal ajal** sõitvatest jalgratturitest kannab ohutus- ehk helkurvesti kokku 47% ning veidi enam kui 3/4-l on kasutusel ka rattatuled, sealjuures ei erine oluliselt valge esitule ja punase tagatule kasutus. Nimetatud ohutusvarustuse kasutajate osakaal pimedal ajal on sel aastal oluliselt tõusnud (Slaid 21).
- Jalgrataste varustatus erinevate helkuritega on samuti üsna hea** – taga punane helkur on olemas 84%-l, ees valge helkur 79%-l ja kodarahelkurid 72%-l laste ratastel. Signaalkell on kasutusel 75%-l laste ratastel (Slaid 22). Jalgratta varustatus helkuritega on veidi parem Põhja-Eesti laste seas. Aastatega on paranenud laste jalgrataste varustatus signaalkellaga, muus osas olulisi muutusi ei ole.
- Ka jalgrataste varustatus töökorras piduritega on üsna hea** – töötav esi- kui ka tagapidur on olemas 86%-l laste jalgratastel, emb-kumb töötav pidur puudub vaid 1%-l, ülejäänutel töötab vähemalt üks piduritest, sagedamini on selleks tagapidur. Aastatega pole jalgratta varustatus piduritega muutunud (Slaid 22).

Jalgrattaga sõitmine

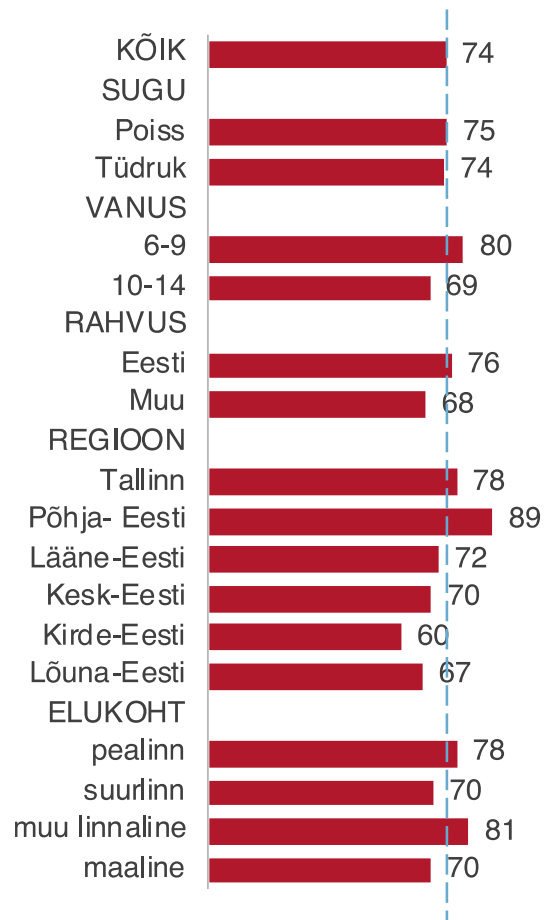
Jalgratturi ohutusvarustus – kasutamise sagedus

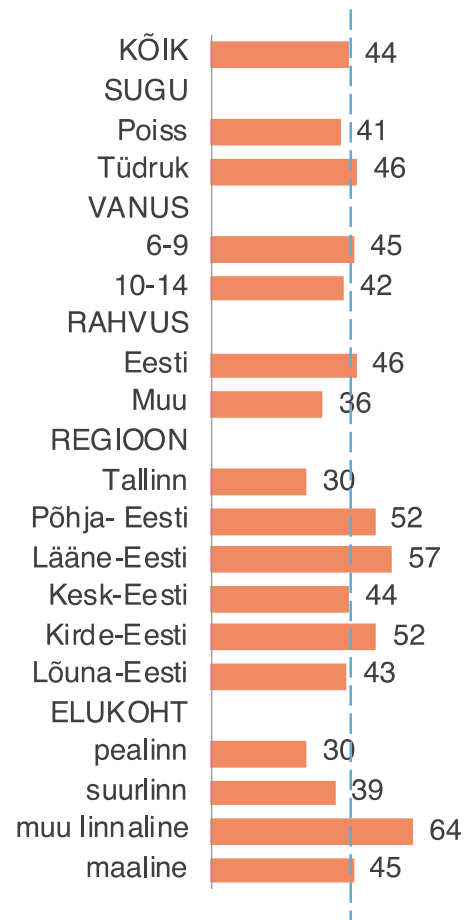
Jalgrattaga sõitmine

Jalgratturi ohutusvarustus – ohutusvarustuse kasutajad, n=265 (jalgratturid), %

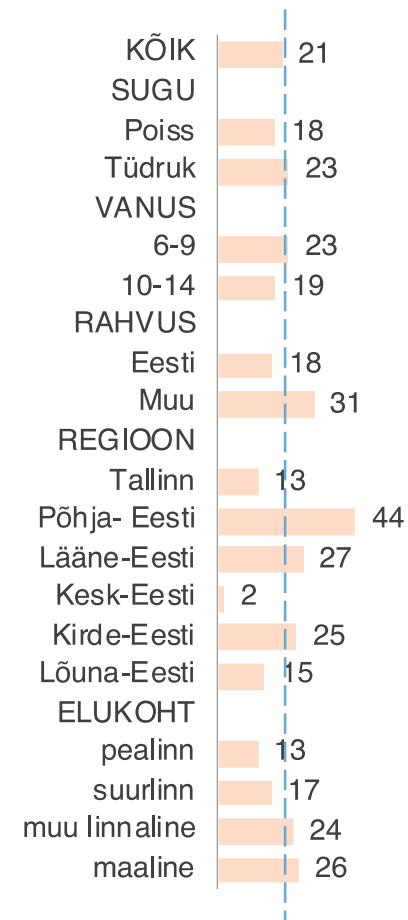
Ratturid, kes kannavad kiivrit
(alati + sageli)

Ratturid, kes kannavad eredaid
riideid
(alati + sageli)

Ratturid, kes kannavad helkurvesti
(alati + sageli)

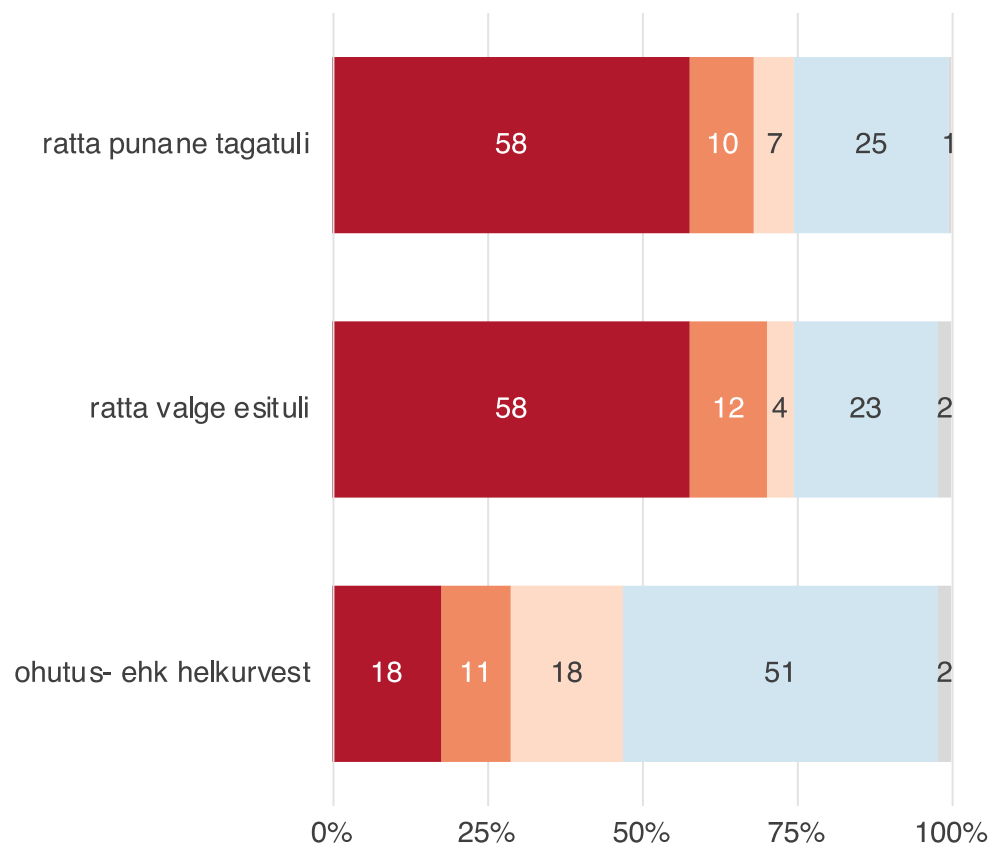

Jalgrattaga sõitmine

Jalgratturi ohutusvarustus – kasutamine

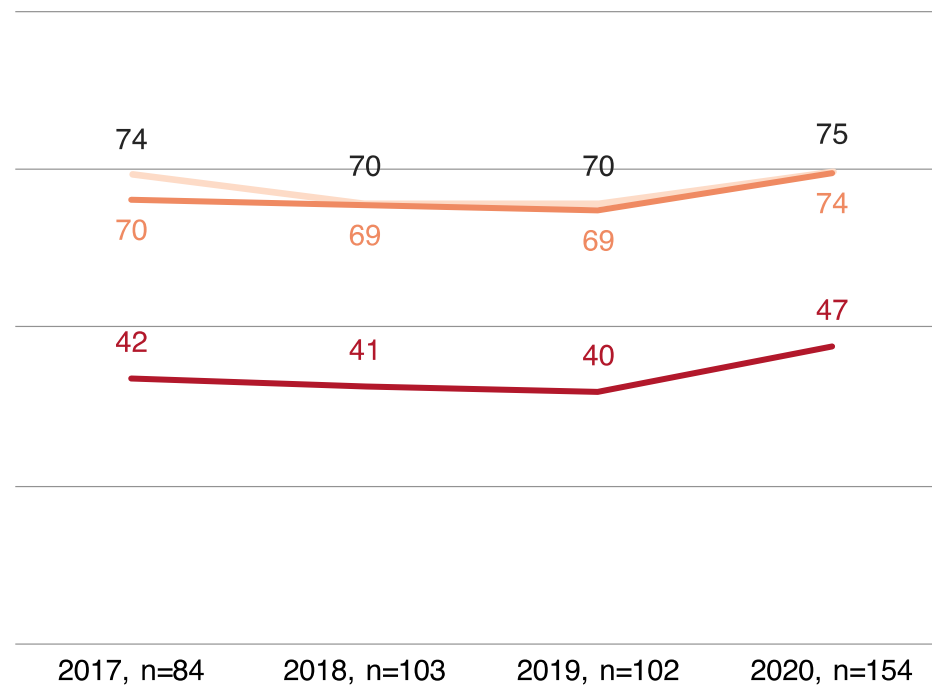
Ohutusvarustuse kasutamise sagedus pimedal ajal,
n=102 (jalgratturid, kes sõidavad pimedal ajal), %

■ Alati ■ Sageli ■ Mõnikord ■ Üldse mitte ■ Ei oska öelda

Ohutusvarustuse kasutamine pimedal ajal,
n=jalgratturid, kes sõidavad pimedal ajal, %

— ratta punane tagatuli — ratta valge esituli
— ohutus- ehk helkurvest

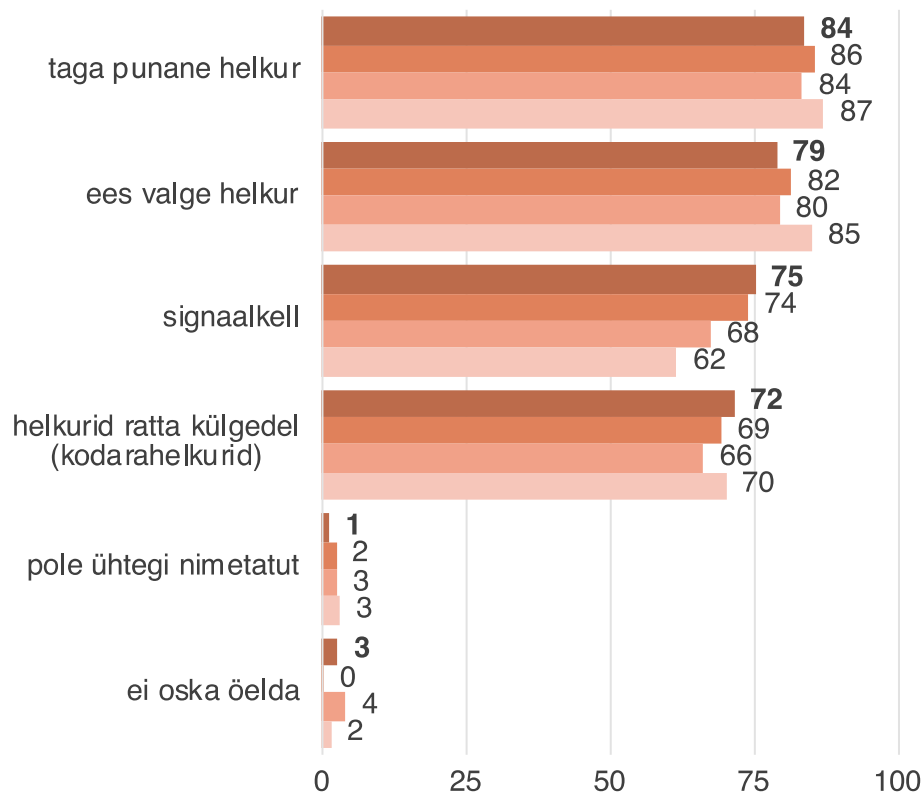

Jalgrattaga sõitmine

Jalgratta ohutusvarustus – olemasolu ja pidurite korrasolek, n=jalgratturid, %

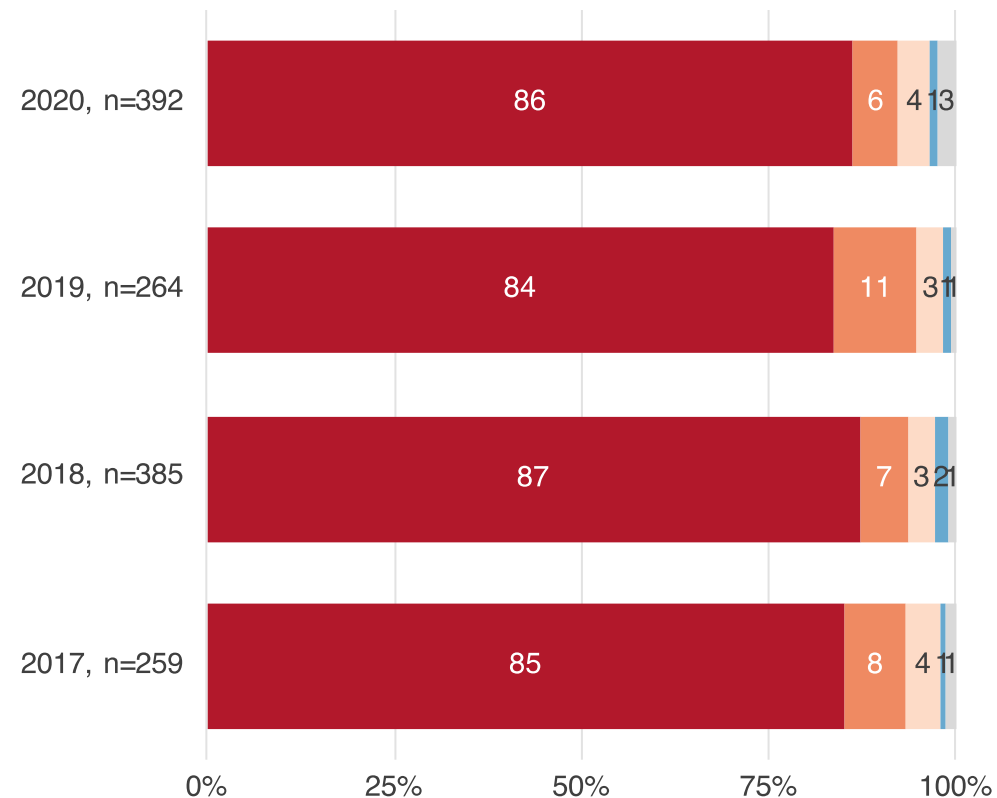
Jalgratta ohutusvarustuse olemasolu,
n=jalgratturid, %

2020, n=392 2019, n=264 2018, n=385 2017, n=259

Jalgratta pidurite korrasolek,
n=jalgratturid, %

Nii esi- kui tagapidur Ainult tagapidur Ainult esipidur
Kumbki pidur ei tööta Ei oska öelda

Jalgrattaga sõitmine

Kõrvalised tegevused jalgratturina (Slaid 24-25)

- 61% 10-14-aastastest jalgrattaga sõitvatest lastest on tegelenud viimase 12 kuu jooksul sõidu ajal kõrvaliste tegevustega, s.o 37 - 45 tuhat vastavas vanuses last. Kõrvaliste tegevustega tegelevate jalgratturite osakaal on sel aastal oluliselt langenud. Kõrvaliste tegevustega on jalgrattaga sõites sagedamini tegelenud suuremate linnade lapsed (Slaid 24).
- Kõige sagedasemaks kõrvaliseks tegevuseks jalgratturina on kaaslasega vestlemine (45%), neljandik on kuulnud kõrvaklappidest muusikat ja kuuendik kasutanud telefoni või nutiseadet, muud tegevused enam nii levinud pole (Slaid 25).
- Kaaslasega vestlemine on sagedasem juhul, kui rattaga sõidetakse maantee servas (58%). Muid erisusi ei ilmne.
- Eelnevate aastatega on vähenenud kõikide kõrvaliste tegevustega tegelemine jalgrattaga sõitmise ajal, vaid sööjate, jookjate osakaal on jäänud samale tasemele.
- Kõrvalise tegevuse tõttu on sattunud ohtlikku olukorda 19% jalgrattaga sõitvatest 10-14-aastastest lastest, s.o 9 -16 tuhat vastavas vanuses last. Ohtlikku olukorda sattunud laste osakaal on eelmise aastaga võrreldes oluliselt langenud. Kõrvaliste tegevuste tõttu on jalgrattaga sõites ohtlikku olukorda sattunud sagedamini Lääne-Eesti lapsed, harvemini Tallinna ja Põhja-Eesti lapsed (Slaid 24).
- Peamiseks õnnetuseks on olnud kukkumine (viiendik), seejärel sõidurajalt kõrvale kaldumine ja kellelegi/millelegi otsa sõitmine (kümnendik) või autole ette keeramine (1%) (Slaid 25).

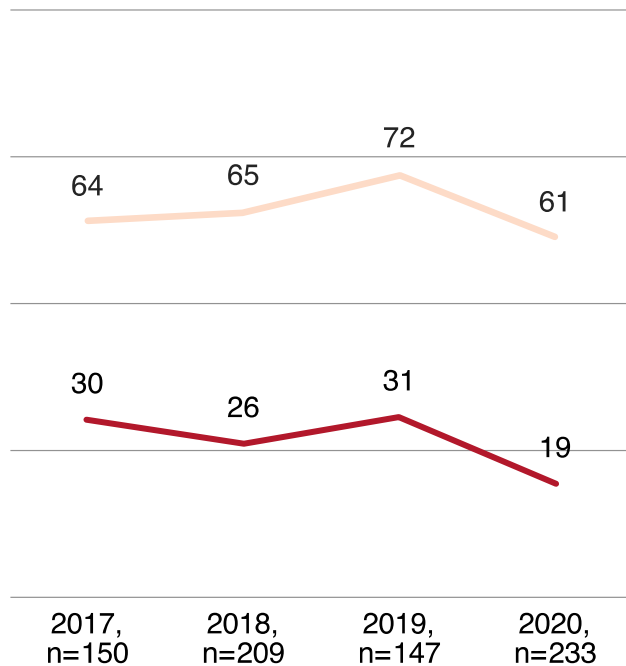
Jalgrattaga sõitmine

Kõrvalised tegevused jalgratturina – tegelemine ja ohtlikesse olukordadesse sattumine

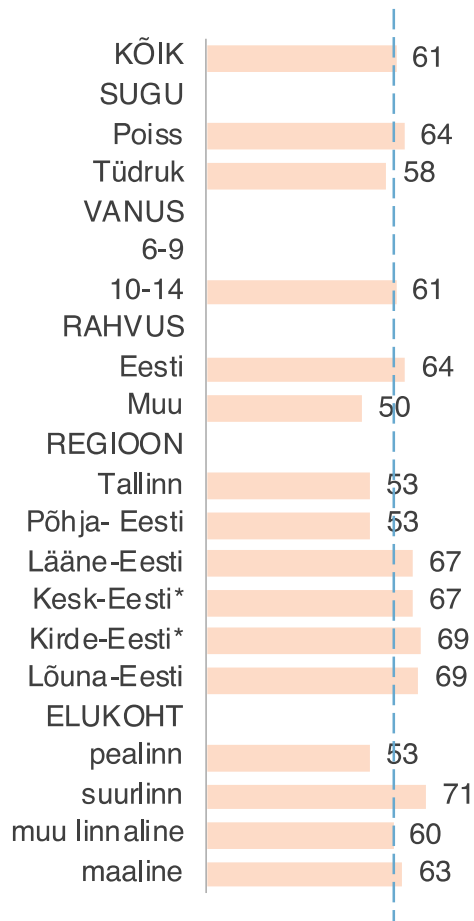
Kõrvalised tegevused jalgratturina ja ohtlikku olukorda sattumine nende tõttu

n=10-14-aastased jalgratturid, %

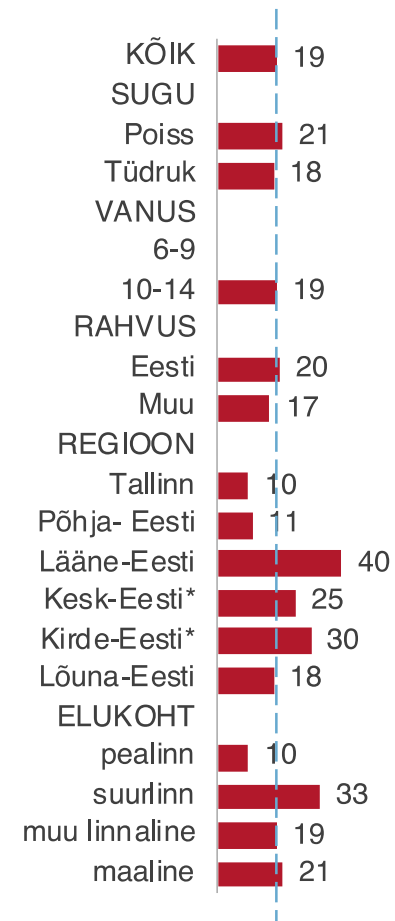
- On tegelenud kõrvaliste tegevustega
- On ohtu sattunud kõrvaliste tegevuste tõttu

On tegelnud kõrvaliste tegevustega jalgratturina

On ohtu sattunud kõrvaliste tegevuste tõttu jalgratturina

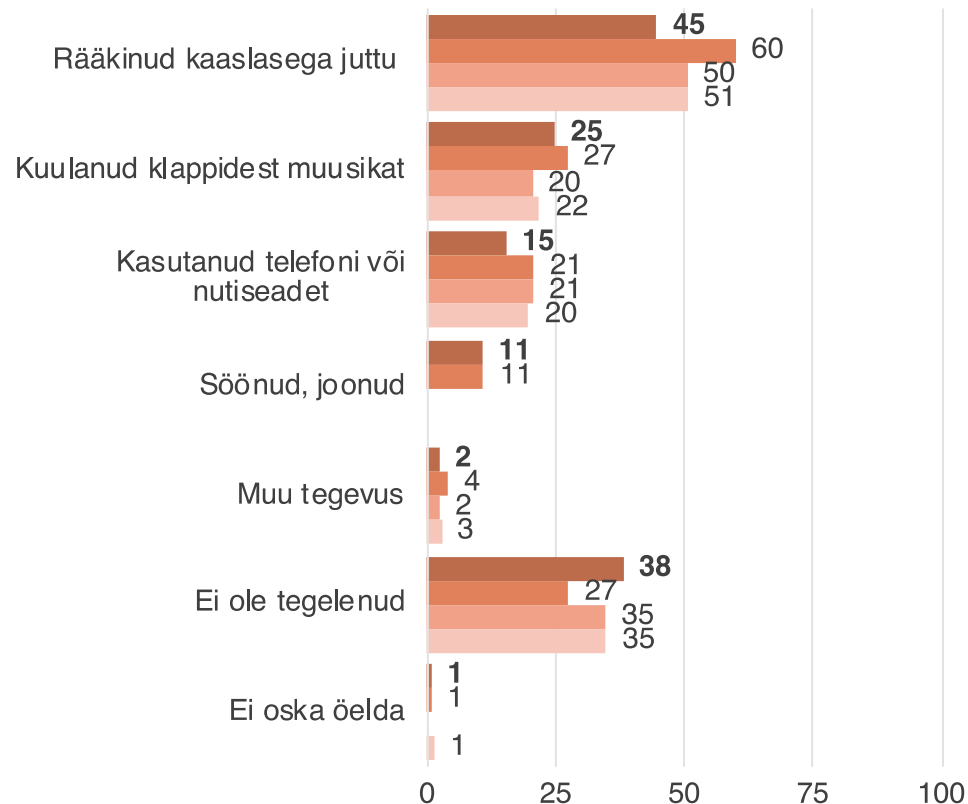

Jalgrattaga sõitmine

Kõrvalised tegevused jalgratturina – tegelemine ja ohtlikesse olukordadesse sattumine

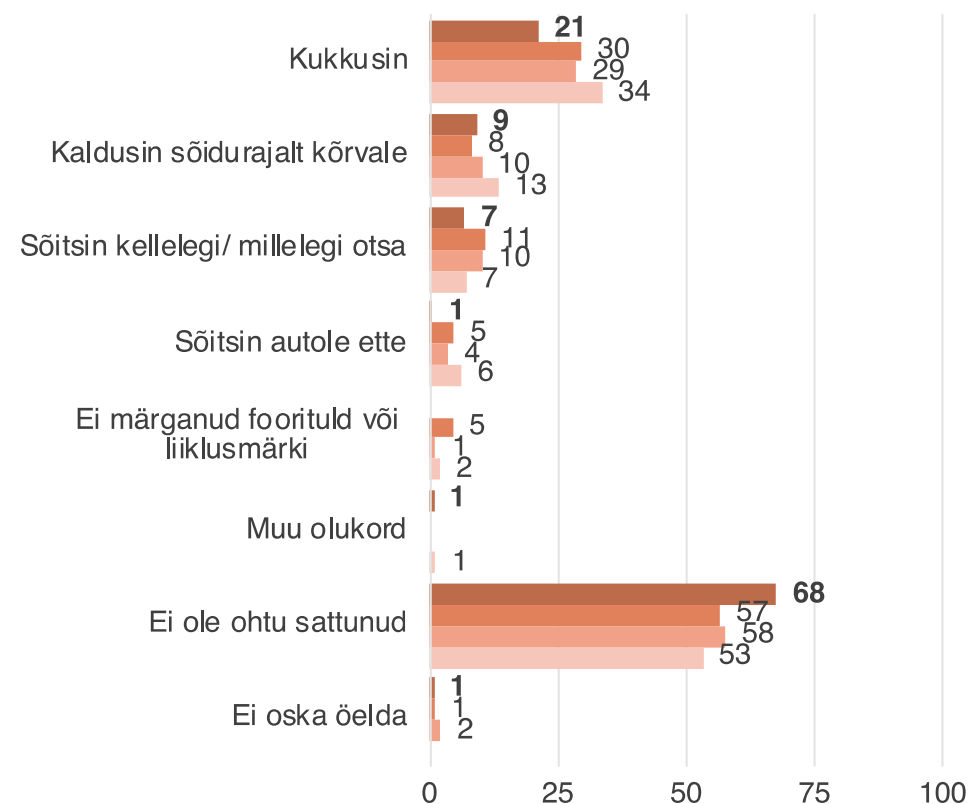
Kõrvalised tegevused jalgratturina,
n=10-14-aastased jalgratturid, %

■ 2020, n=233 ■ 2019, n=147 ■ 2018, n=209 ■ 2017, n=150

Ohtlikku olukorda sattumine jalgratturina
n=10-14-aastased jalgratturid, kes on tegelenud
kõrvaliste tegevustega, %

■ 2020, n=144 ■ 2019, n=106 ■ 2018, n=137 ■ 2017, n=96

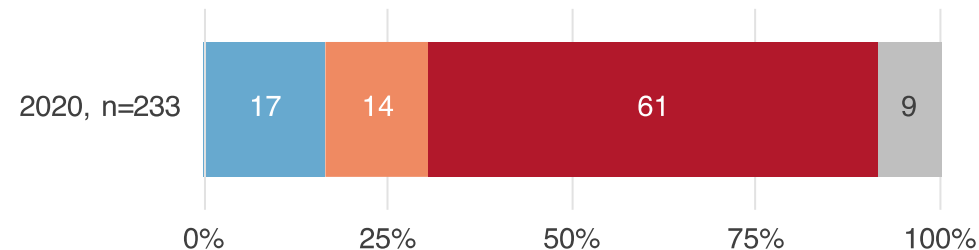
Jalgrattaga sõitmine

Teadlikkus – ülekäiguraja ja raudtee ületamine

- Küsimuse “Kas jalgratturil on eesõigus sõiduteel sõitvate juhtide ees, kui ta soovib ületada sõiduteed ülekäigurajal sõites?” puhul loeti õigeks nii eitav vastus, kui ka vastus: “Jah, kui sõita ülekäigurajal, millele sõiduteel sõitev juht pöörab”. Seega andis õige vastuse **75%** jalgrattaga sõitvatest 10-14-aastastest lastest; sagedamini Lääne-Eesti lapsed (87%).
- Seda, et jalgratturil on raudtee ülekäigukohal kohustus rattalt maha tulla teadis **78%** jalgrattaga sõitvatest 10-14-aastastest lastest; sagedamini Põhja-Eesti lapsed (97%).

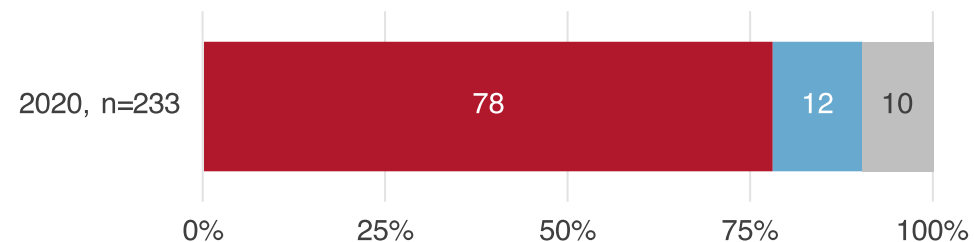
Kas jalgratturil on eesõigus sõiduteel sõitvate juhtide ees, kui ta soovib ületada sõiduteed ülekäigurajal sõites?
n=10-14-aastased jalgratturid

■ Jah
■ Jah, kui sõita ülekäigurajal, millele sõiduteel sõitev juht pöörab
■ Ei

Kas jalgratturil on raudtee ülekäigukohal (lõikumisel kergliiklusteega, kus autoliiklust ei toimu), kohustus rattalt maha tulla?
n=10-14-aastased jalgratturid

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda

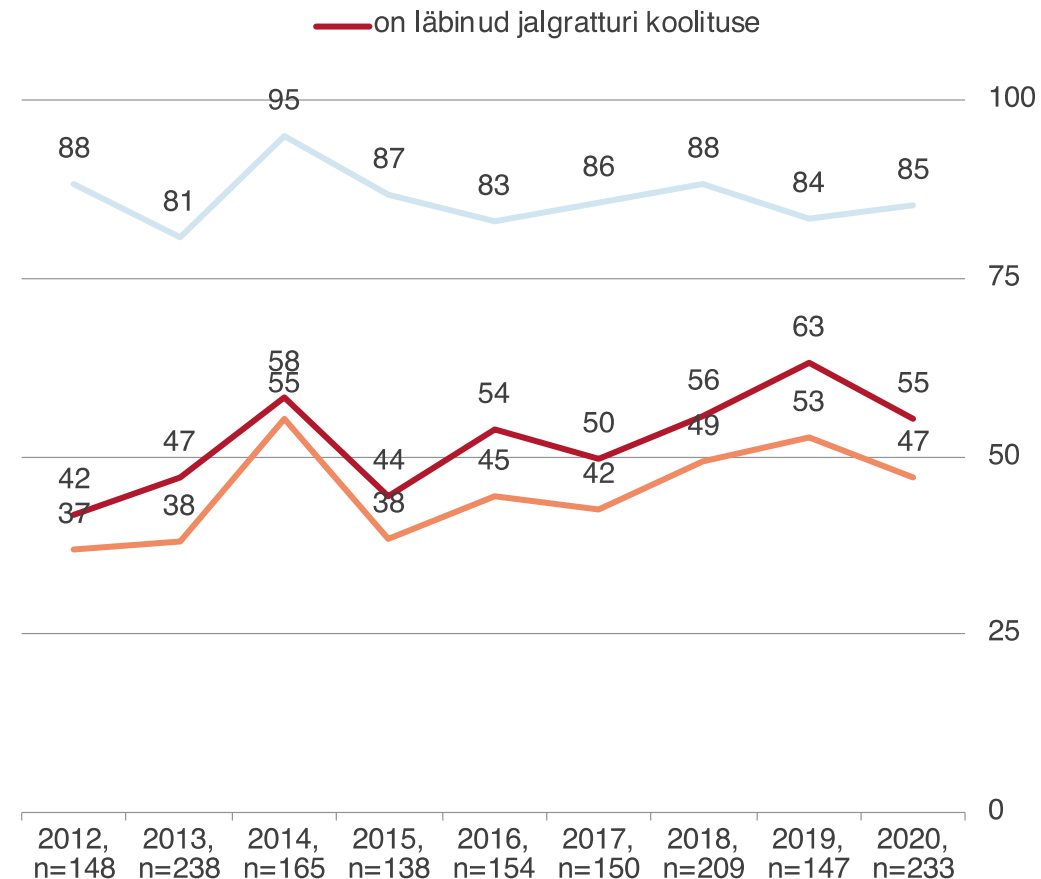

Jalgrattaga sõitmine

Jalgratturi koolituse läbimine ja jalgratturi juhiluba (Slaid 27-28)

- Jalgratturi koolituse on läbinud 55% 10-14-aastastest jalgrattaga sõitvatest lastest, s.o 33 – 41 tuhat praegu vastavas vanuses last.
- Hetkel on jalgratturi koolitus pooleli 5%-l 10-14-aastastest lastest; s.o 1 700 – 5 600 lapsel.
- Jalgratturi juhiluba on 47% 10-14-aastastest jalgrattaga sõitvatest lastest, s.o 27 – 36 tuhandel lapsel.
- Seega on jalgratturi koolituse läbinutest saanud jalgratturi juhiloa 85% 10-14-aastasest jalgrattaga sõitvatest lastest. See näitaja on sama, mis eelmisel aastal.
- Jalgratturi koolituse on läbinud ning jalgratturi juhiloa on saanud sagedamini eestlased ning maapiirkondade 10-14-aastased jalgrattaga sõitvad lapsed. Kehvem on olukord mitte-eestlaste, Kirde-Eesti ja Tallinna jalgrattaga sõitvate 10-14-aastaste laste seas (Slaid 28).

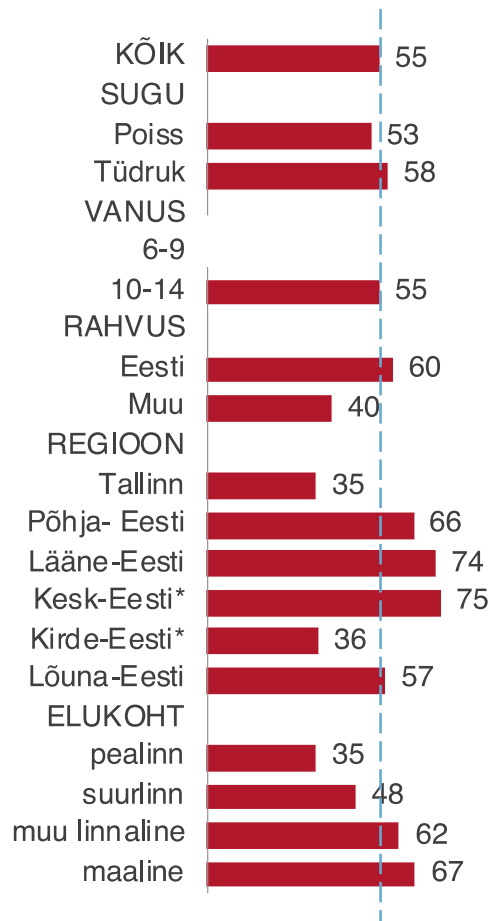
Jalgratturi koolituse läbimine ja jalgratturi juhiluba
n=10-14-aastased jalgratturid, %

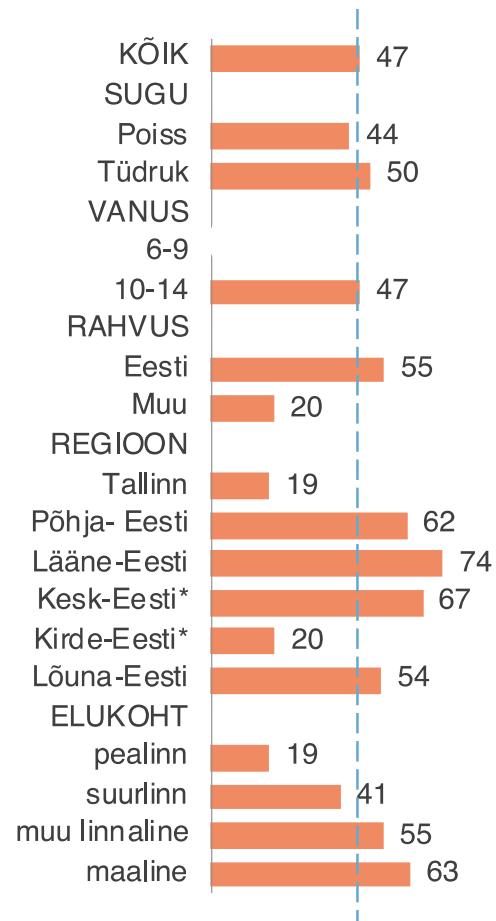
Jalgrattaga sõitmine

Jalgratturi koolituse läbimine ja jalgratturi juhiluba

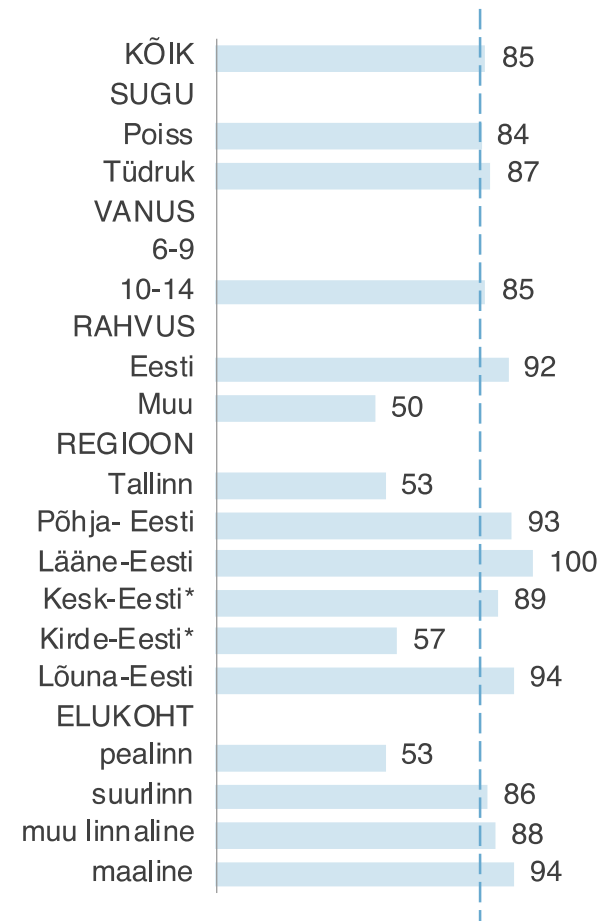
On läbinud jalgratturi koolituse

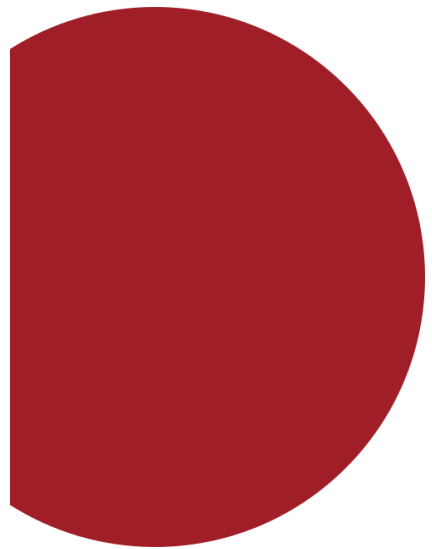

On jalgratturi juhiluba

On jalgratturi juhiluba koolitusel käinutest

Jalakäijana liiklemine

Jalakäijana liiklemine

Kõrvalised tegevused jalakäijana (Slaidid 31-33)

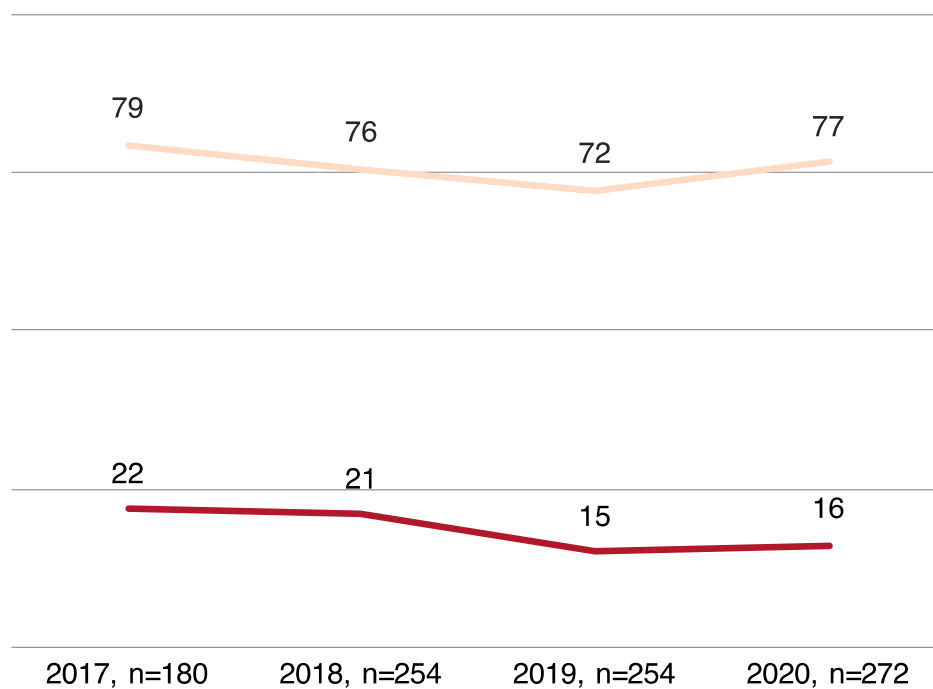
- Jalakäijana on kõrvaliste tegevustega tegelenud 77% 10-14-aastastest lastest, s.o 56 - 64 tuhat last; see näitaja on aastaga oluliselt tõusnud (Slaid 31).
- Jalakäijana on kõrvaliste tegevustega tegelenud harvemini Põhja-Eesti ja väiksemate linnaliste piirkondade lapsed (Slaid 32).
- Levinumaks kõrvaliseks tegevuseks on vestlemine kaaslastega (pooled, aastaga tegelejate osakaal vähenenud), kolmandik kasutab nutiseadmeid või kuulavad kõrvaklappidest muusikat (Slaid 33).
- Jalakäijana on kõrvaliste tegevuste tõttu ohtlikku olukorda sattunud 16% 10-14-aastastest lastest, s.o 9-16 tuhat last; see näitaja on samal tasemel kui eelmisel aastal, kuid sellele eelnevate aastatega võrreldes langenud (Slaid 31).
- Jalakäijana on kõrvaliste tegevuste tõttu ohtlikku olukorda sattunud harvemini Lääne-Eesti 10-14-aastased lapsed (Slaid 32).
- Kõrvaliste tegevuste tõttu on liigeldes ohuolukorraks olnud samavõrd (3-7%) kellelegi/millelegi otsa kõndimine, kukkumine, sõidutee ületamisel läheneva või pöörava sõiduki või fooritule mitte-märkamine (Slaid 33). Ohuolukorra tekkimise põhjused ei ole aastatega muutunud.

Jalakäijana liiklemine

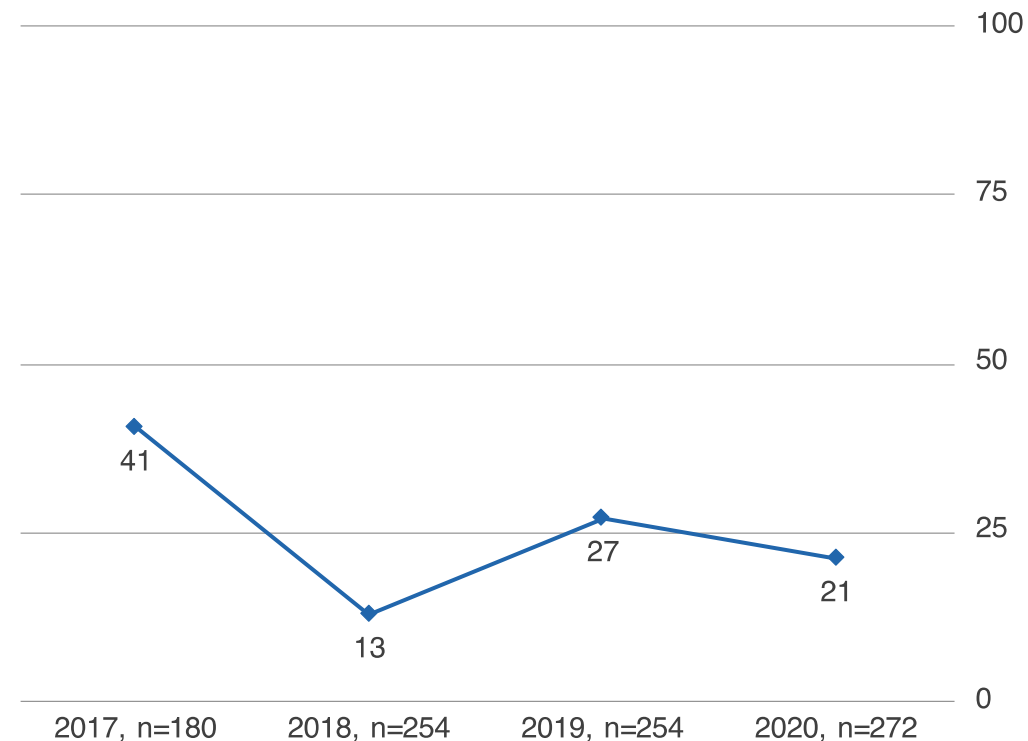
Kõrvalised tegevused jalakäijana ja teeületus – tegelemine ja ohtlikku olukorda sattumine

Kõrvalised tegevused jalakäijana ja
ohtlikku olukorda sattumine nende tõttu
n=10-14-aastased, %

- On tegelenud kõrvaliste tegevustega
- On ohtu sattunud kõrvaliste tegevuste tõttu

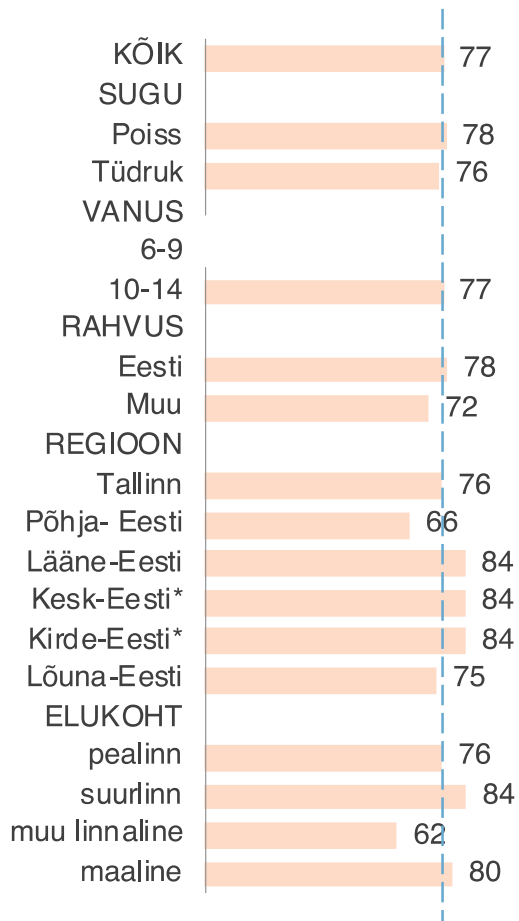
Ohtlikku olukorda sattumine reguleerimata ülekäigurajal
n=10-14-aastased, %

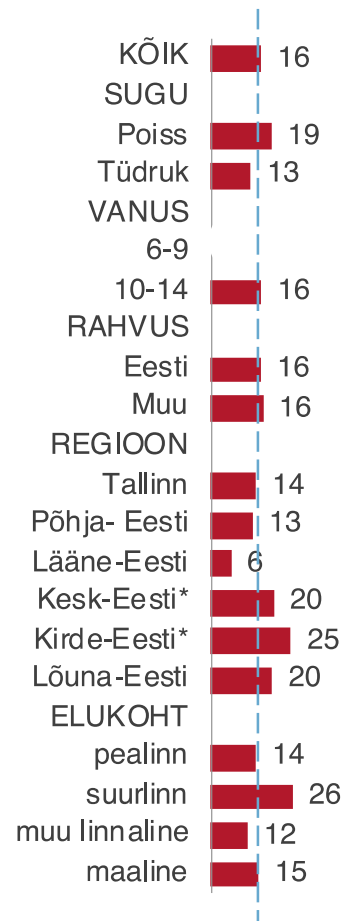
Jalakäijana liiklemine

Kõrvalised tegevused jalakäijana ja teeõletus – tegelemine ja ohtlikku olukorda sattumine

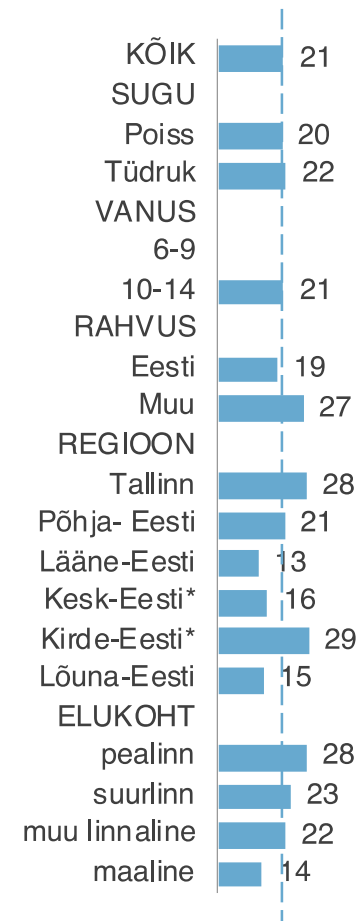
On tegelnud kõrvaliste tegevustega
jalakäijana

On ohtu sattunud kõrvaliste
tegevuste tõttu jalakäijana

On ohtu sattunud reguleerimata
ülekäigurajal

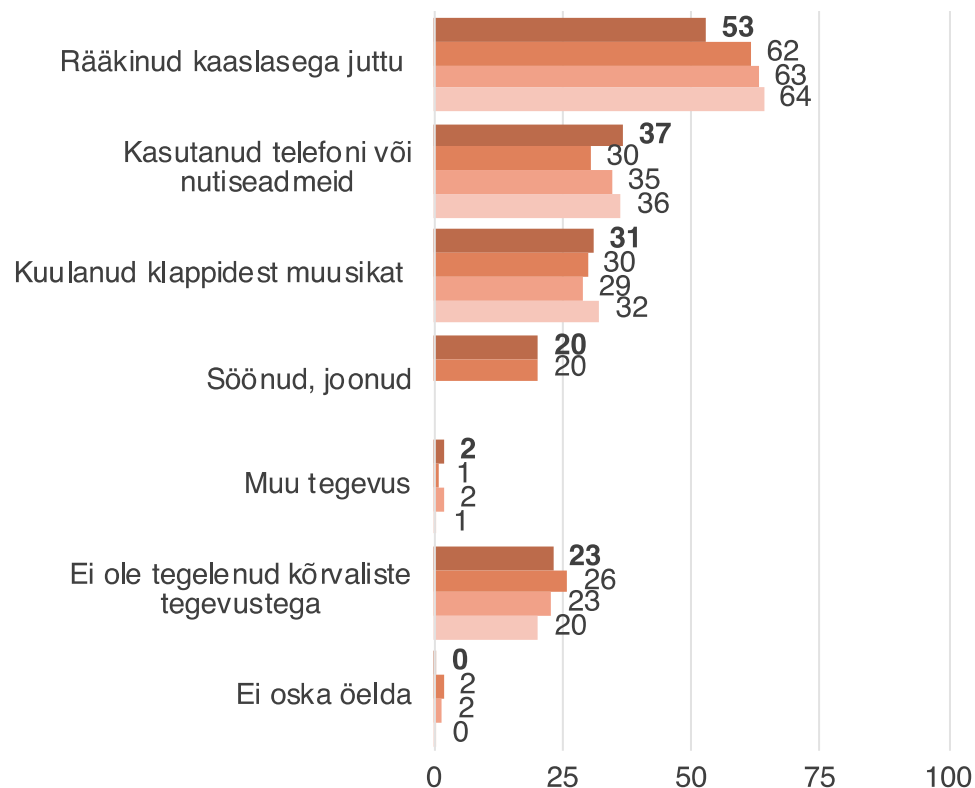

Jalakäijana liiklemine

Kõrvalised tegevused jalakäijana – tegelemine ja ohtlikku olukorda sattumine

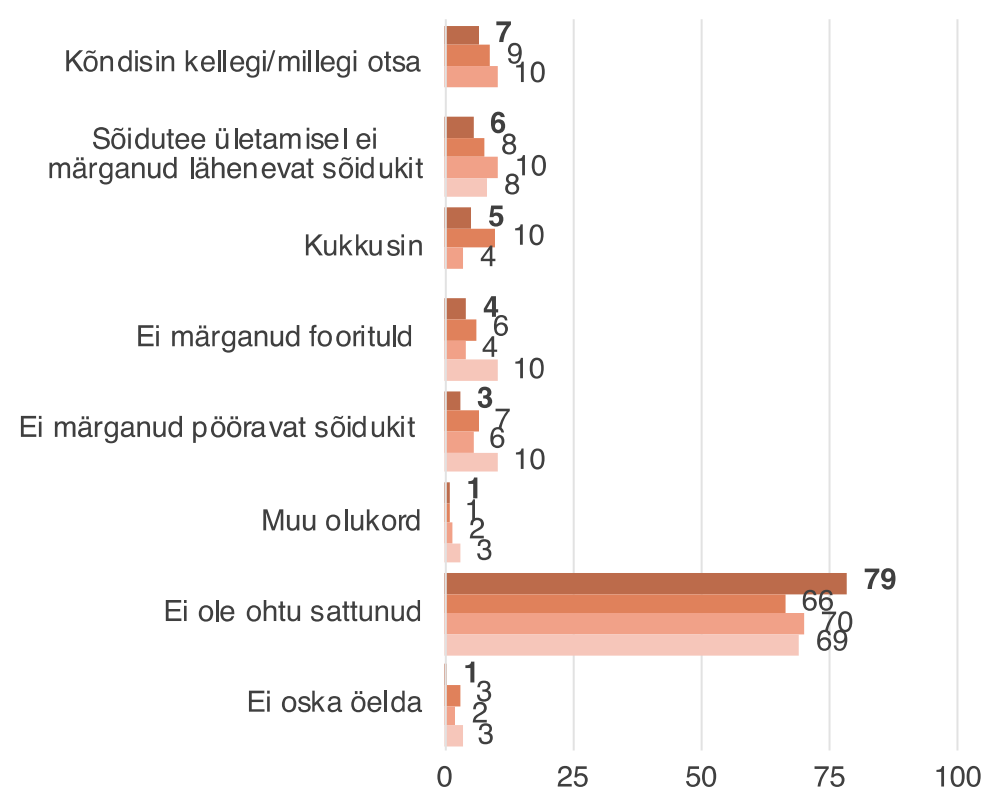
Kõrvalised tegevused jalakäijana
n=10-14-aastased, %

■ 2020, n=272 ■ 2019, n=254 ■ 2018, n=254 ■ 2017, n=180

Ohtlikku olukorda sattumine
kõrvaliste tegevuste tõttu jalakäijana
n=10-14-aastased, kes on tegelenud kõrvaliste tegevustega, %

■ 2020, n=209 ■ 2019, n=125 ■ 2018, n=193 ■ 2017, n=143

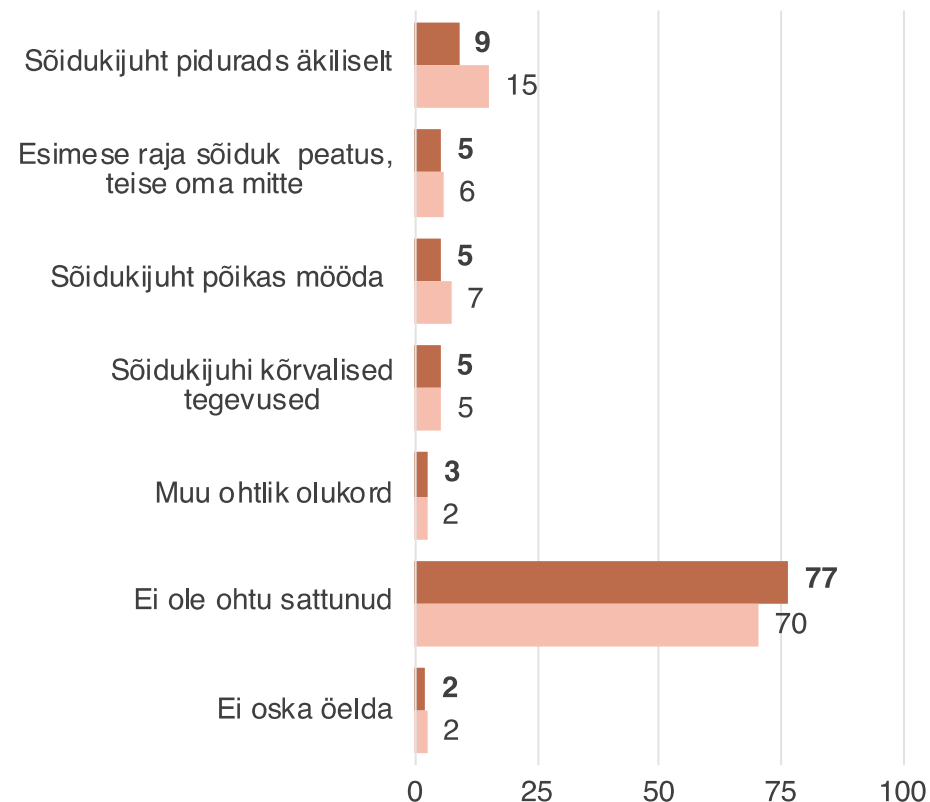
Jalakäijana liiklemine

Teeületus – ohtlikku olukorda sattumine ja põhjused reguleerimata ülekäigurajal

- Jalakäijana on reguleerimata ülekäigurajal (valgusfoorita sebral) liiklusohtlikku olukorda sattunud 21% 10-14-aastastest lastest s.o 13 – 20 tuhat last, see näitaja on aastate jooksul olnu üsna kõikuv, jäädes vahemikku 13-41% (Slaid 31).
- Jalakäijana on reguleerimata ülekäigurajal liiklusohtlikku olukorda sattunud sagedamini muukeelsed 10-14-aastased lapsed ja tallinlased; harvemini maapiirkondade lapsed (Slaid 32).
- Liiklusohtlikku olukorda on enim sattunud seetõttu, et sõidukijuht pidurdas äkiliselt (Slaid 34). See oli ka eelmisel aastal peamine liiklusohtliku olukorra põhjus.

Ohtlikku olukorda sattumise põhjused reguleerimata ülekäigurajal, n=10-14-aastased, %

■ 2020, n=272 ■ 2019, n=254

Jalakäijana liiklemine

Teeületus – vales kohas tee ületamine ja reguleerimata ülekäigurajal ohtlikesse olukordadesse sattumise põhjused (Slaid 36-37)

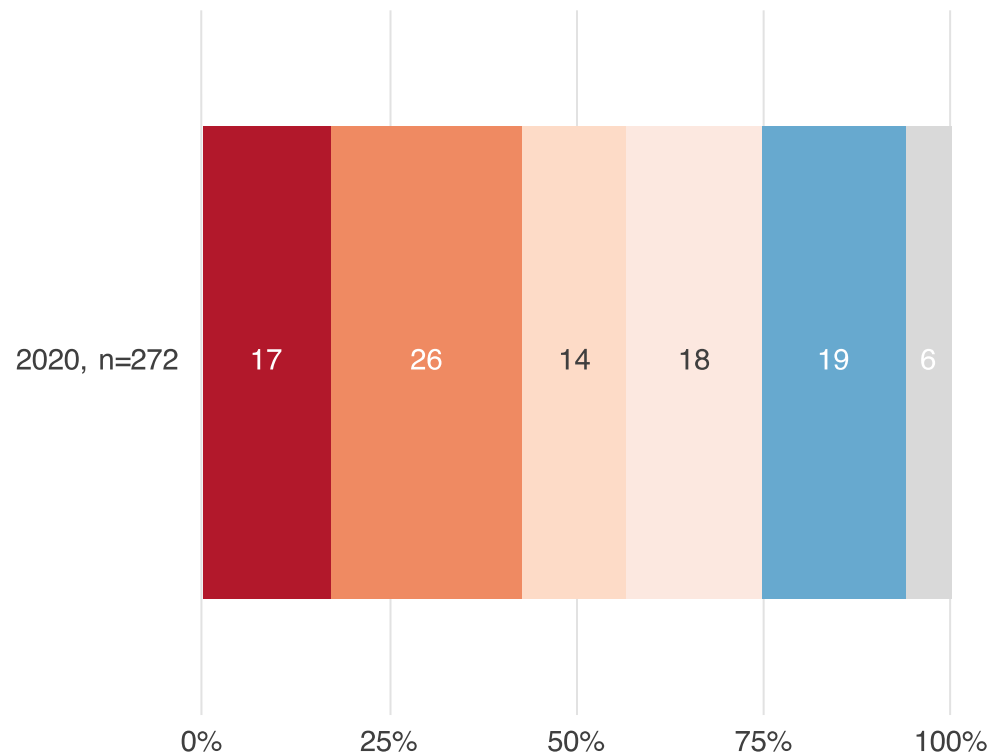
- Täiskasvanuid on vales kohas (väljaspool sõidutee ületamiseks ettenähtud kohta) teed ületamas näinud 75% 10-14-aastastest lastest, s.o 56 - 62 tuhat last, neist 43% on näinud mõnda eakaaslast seda tegemas vähemalt kord nädalas või sagedamini (Slaid 36).
- Oma klassi- ja koolikaaslast on vales kohas (väljaspool sõidutee ületamiseks ettenähtud kohta) teed ületamas näinud 62% 10-14-aastastest lastest, s.o 45 - 54 tuhat last, neist 40% on näinud mõnda eakaaslast seda tegemas vähemalt kord nädalas või sagedamini. Aastatega on oma klassi- või koolikaaslast vales kohas teed ületamas näinud üha vähem vastavas eas lapsi (Slaid 36).
- Põhjuste loetelu, miks 10-14-aastaste laste arvates nende eakaaslased reguleerimata ülekäigurajal liiklusõnnetustesse satuvad on väga mitmekesised – keskmiselt nimetati 2,8 erinevat põhjust (Slaid 37).
- Peamiseks liiklusohklikku olukorda sattumise põhjuseks arvatakse olevat, et eakaaslased **ei veendu enne teeületust selle ohutuses** (79%), vastava vastuse andnute osakaal on aastaga oluliselt tõusnud (+17%). Ülejäänud põhjustest harvem arvatakse, et liiklusõnnetuse põhjuseks võib olla vähene **liiklemiskogemus** (23%), kuid ka selle vastuse andnute osakaal on aastaga oluliselt tõusnud (+7%). Kõiki muid põhjuseid nimetati sel aastal samavõrd või vähem kui eelmisel aastal.

Jalakäijana liiklemine

Teeületus – vales kohas tee ületamise sagedus eakaaslaste ja täiskasvanute seas

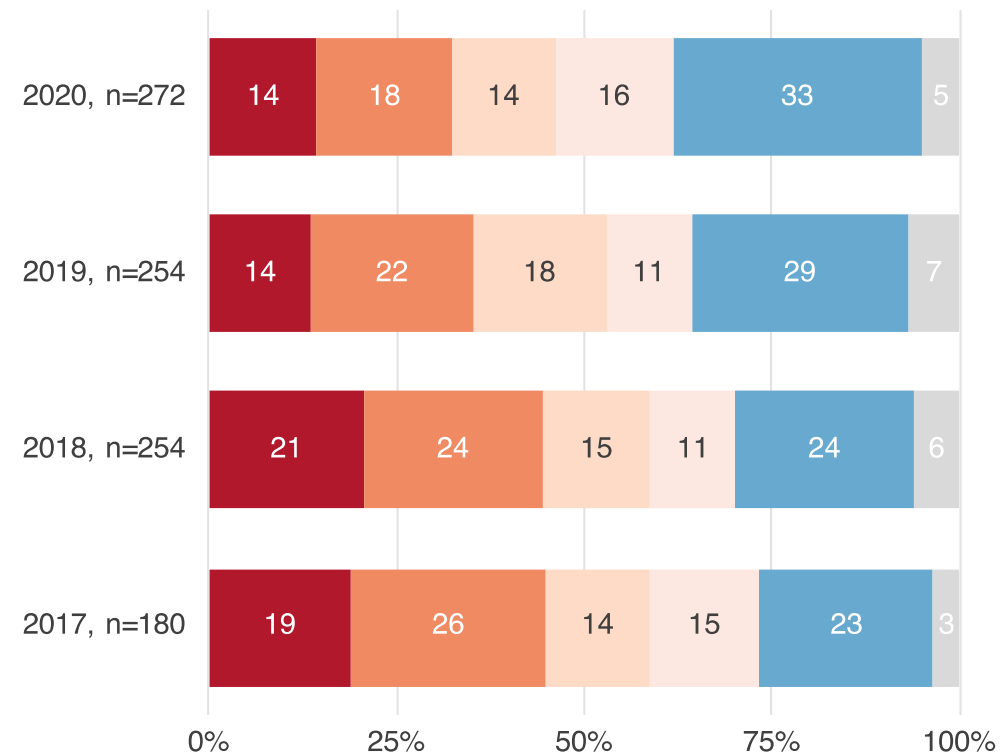
Vales kohas teeületuse sagedus täiskasvanute seas
n=10-14-aastased

- Peaaegu iga päev
- Vähemalt kord nädalas
- Vähemalt kord kuus
- Harvemini kui kord kuus
- Pole märganud
- Ei oska öelda

Vales kohas teeületuse sagedus eakaaslaste seas
n=10-14-aastased

- Peaaegu iga päev
- Vähemalt kord nädalas
- Vähemalt kord kuus
- Harvemini kui kord kuus
- Pole märganud
- Ei oska öelda

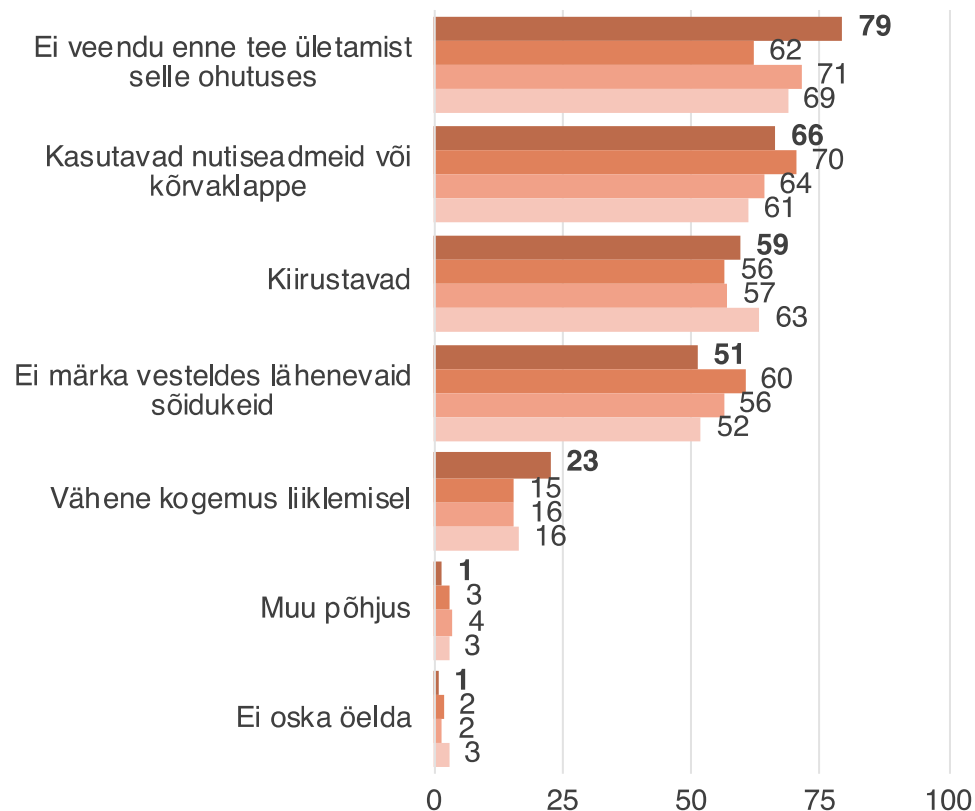

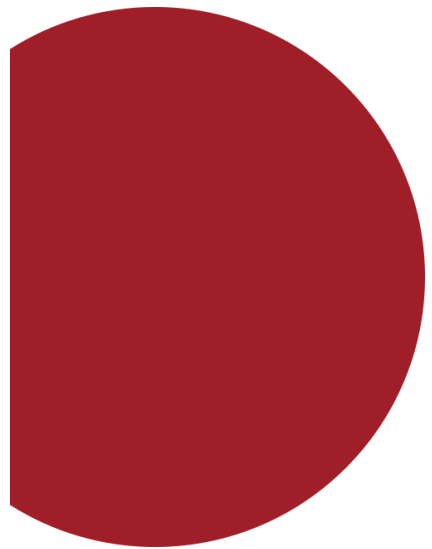
Jalakäijana liiklemine

Teeületus – eakaaslaste ohtlikku olukorda sattumise põhjused reguleerimata ülekäigurajal

Eakaaslaste ohtlikku olukorda sattumise põhjused
reguleerimata ülekäigurajal
n=10-14-aastased, %

2020, n=272 2019, n=172 2018, n=254 2017, n=180

Ohutu liiklemise õpetus

Ohutu liiklemise õpetus

“Peatu, vaata, veendu” sõnumi märkamine kõnniteel ja Liiklusaabitsa kasutamine (Slaid 40)

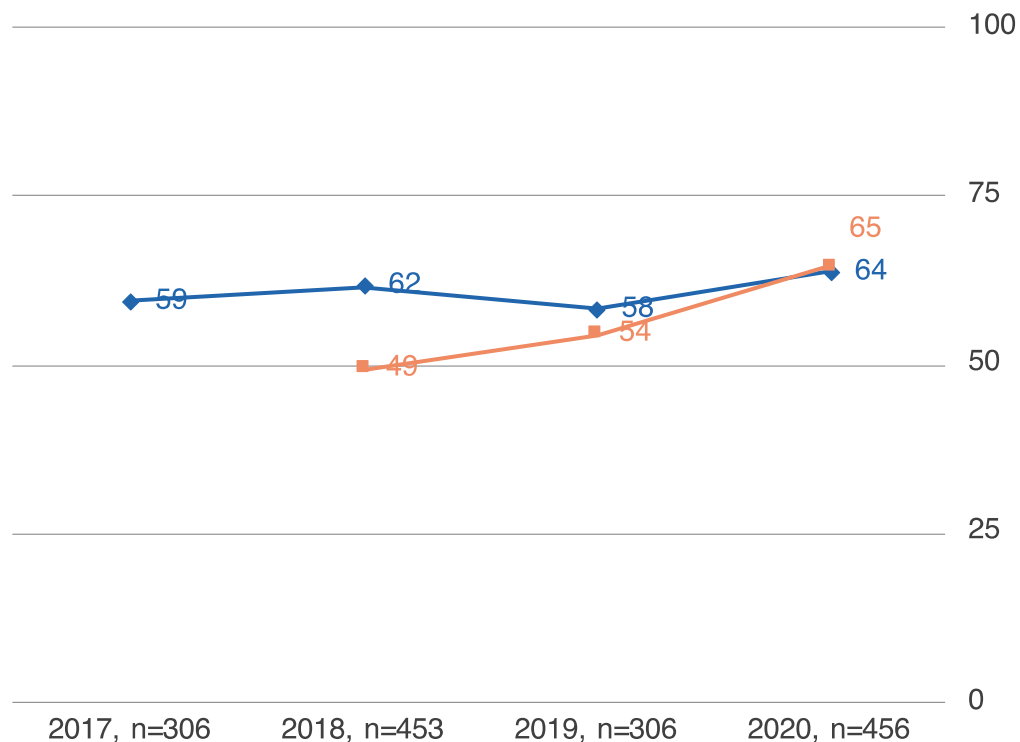
- Reguleerimata ülekäiguradade kõnniteedel on sõnumit „Peatu, vaata, veendu“ märganud 65% 6-14-aastastest lastest, s.o 79 – 90 tuhat last; sagedamini on seda näinud 10-14-aastased (73%) ja Tallinna (74%) lapsed, harvemini aga 6-9-aastased (55%), Lõuna-Eesti (49%) ja maapiirkondade (55%) lapsed.
- Eelmise aastaga võrreldes on sõnumit märganud laste osakaal tõusnud +10%.
- Liiklusaabitsat on õppematerjalina kasutanud 64% 6-14-aastastest lastest, s.o 78 - 89 tuhat last; sagedamini on seda kasutanud Põhja-Eesti (75%), suuremate linnade (77%) kui ka maapiirkondade (71%) lapsed, harvemini aga Tallinna (51%) lapsed.
- Eelmise aastaga võrreldes on kasutajate osakaal tõusnud +5%.
- Liiklusaabitsat on kolmandik 6-14-aastastest lastest kasutanud süsteemselt õpetaja juhendamisel ja kümnendik süsteemselt vanemate juhendamisel, pea sama paljud ka iseseisvalt või valikuliselt. Põgusalt on Liiklusaabitsat näinud või lehitsenud neljandik.
- Taustaandmete lõikes tulemused oluliselt ei erine.

Ohutu liiklemise õpetus

“Peatu, vaata, veendu” sõnumi märkamine kõnniteel ja Liiklusaabitsa kasutamine

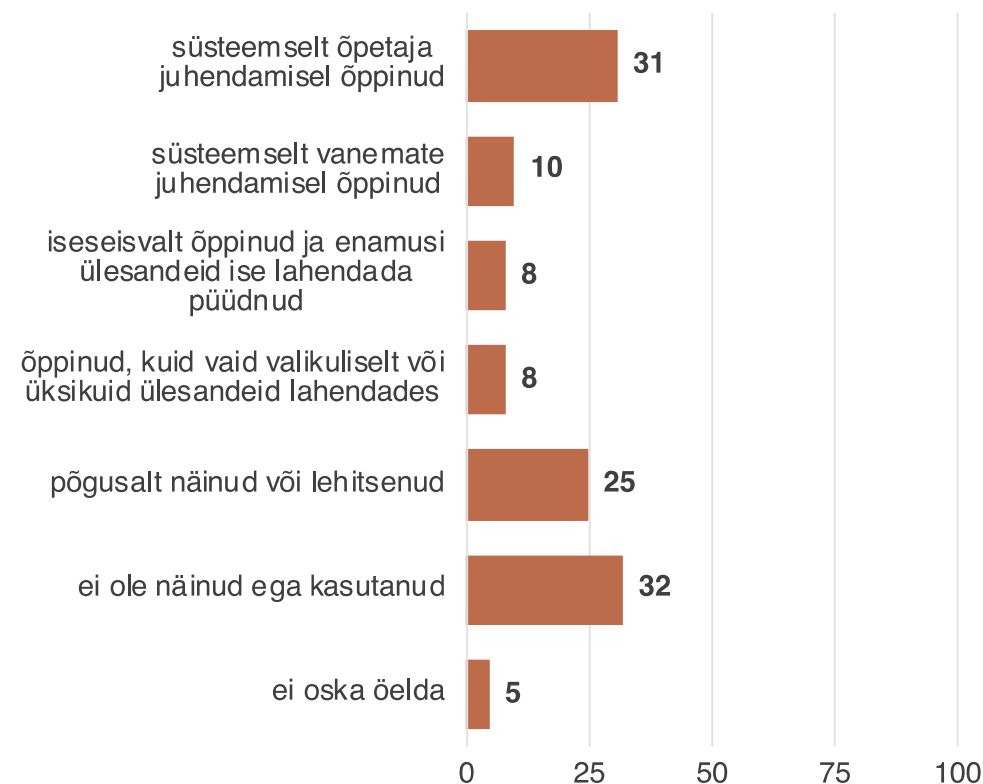
Ohutu liiklemise õpetus
n=kõik, %

— kasutanud Liiklusaabitsat
— märganud kõnniteedel sõnumit PEATU, VAATA, VEENDU!

Kuidas on Liiklusaabitsat kasutatud?
n=kõik, %

■ 2020, n=456

Ohutu liiklemise õpetus

(Slaid 42-43)

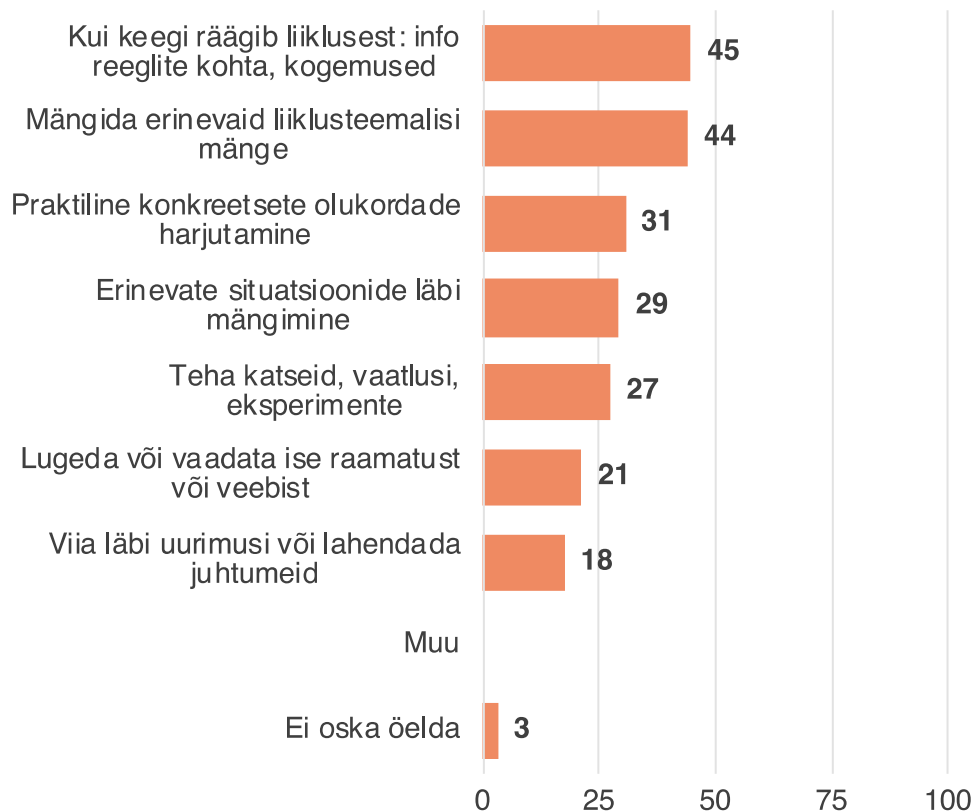
- 10-14-aastaste laste arvates oleks liiklust kõige huvitavam õppida nii, kui **keegi räägiks reeglitest ja kogemustest** või mängitaks **erinevaid liiklusteemalisi mänge** (pea pooled). Muid õppeviise eelistaks kolmandik või vähem lapsi (Slaid 42). Taustaandmete lõikes erinevusi ei ilmnenud.
- Valdavalt on lastele ohutust käitumisest liikluses rääkinud vanemad** (ema 78% ja isa 71%), **64%-le ka õpetajad**. Muude vastustena toodi välja sugulasi, sh õdesi/vendi ja politseinikke. Üldse ei ole liikluses ohutult liiklema õpetatud 1% lapsi (Slaid 42).
- Õpetajate poolset liiklusõpetust on saanud enam 10-14-aastased (70%), eestikeelsed (69%) ja Lõuna-Eesti (88%) ning maapiirkondade (75%) lapsed, emade poolset õpet samuti Lõuna-Eesti (91%) ja vanavanemate poolset õpet suuremate linnade (48%) lapsed. Muude taustatunnuste osas olulisi erinevusi ei ilmnenud.
- Valdavalt on lastele sõidutee ületamise kohta õpetatud järgnevat (enam kui pooltele – Slaid 43):
 - tuleb olla tähelepanelik,
 - enne sõiduteele astumist veendu, kas lähenev auto on seisma jäänud,
 - enne teele astumist tuleb seisma jääda,
 - ohutum on teed ületada ülekäigurajal.
- Muid reegleid on õpetatud vähem kui pooltele lastele.
- Taustaandmete võrdlemisel eristub vaid, et 10-14- aastased on 6-9-aastastest saanud rohkem õpetust, et autode peatumisteed on talvel pikem kui suvel (28% vs 14%) ja et jalgrattaga sõites ei tohi teed ületades ohustada jalakäijaid (21% vs 10%). Lisaks eristus, et jalgrattaga sõitvatele lastele on keskmisest enam õpetatud, et jalgrattaga sõites tuleb enne sõidutee ületamist rattalt maha tulla ja tee ületada jalgsi (44%).

Ohutu liiklemise õpetus

Kuidas oleks huvitav liiklust õppida ja kes on õpetanud, kuidas liikluses ohutult käituda?

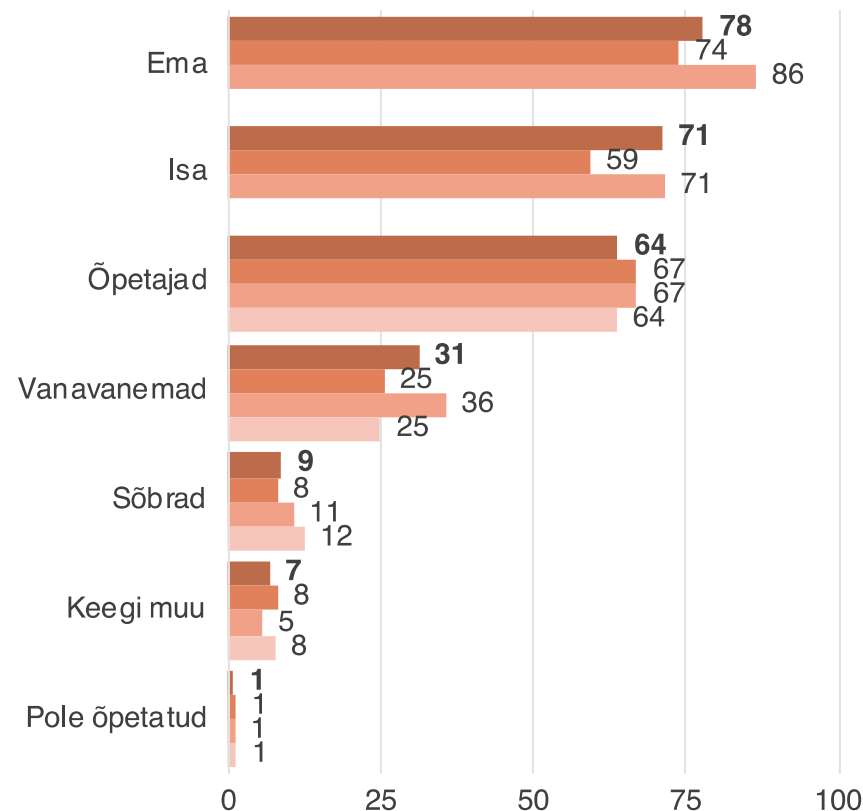
Kuidas oleks huvitav liiklust õppida?
n=10-14-aastased, %

2020, n=272

Kes on õpetanud, kuidas liikluses ohutult käituda?
n=kõik, %

2020, n=456 2019, n=306 2018, n=453 2017, n=306

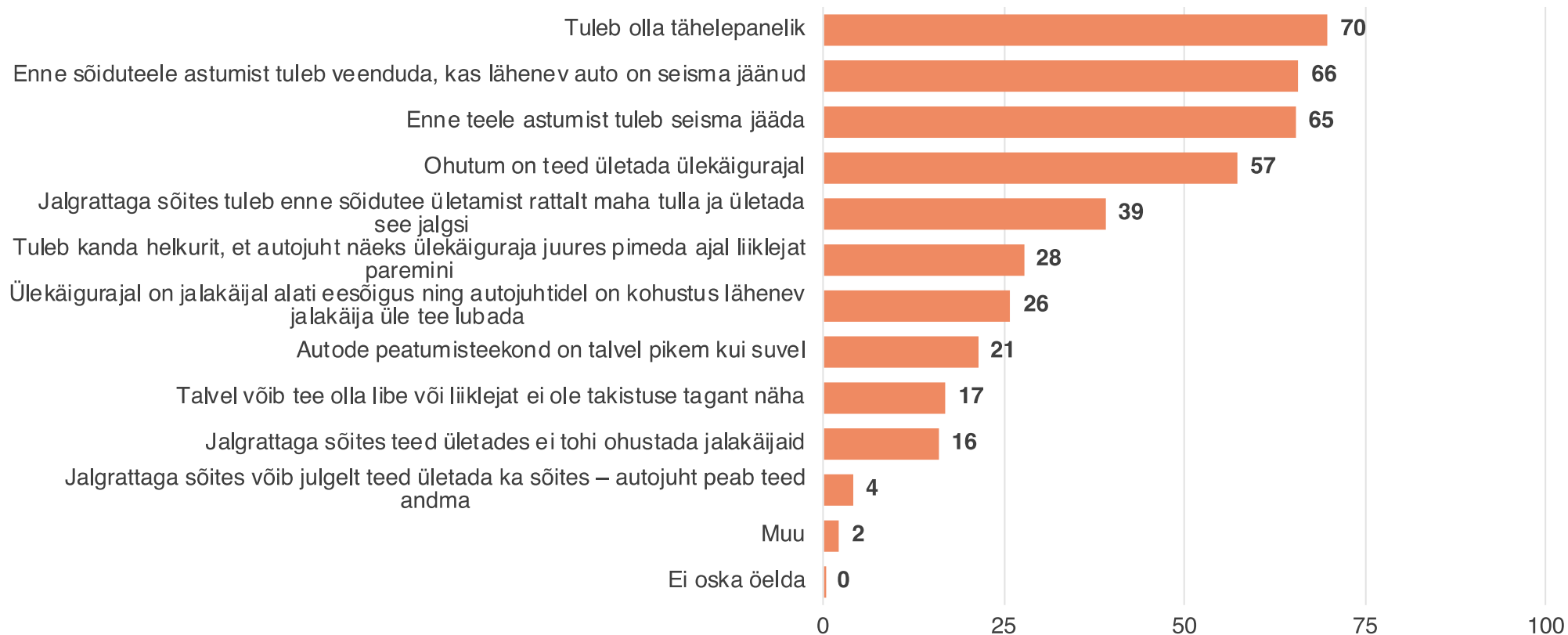

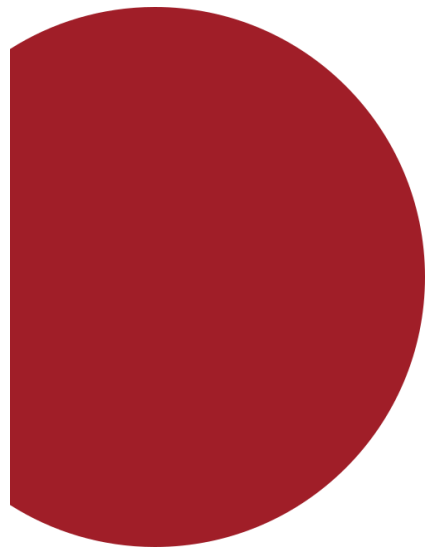
Ohutu liiklemise õpetus

Mida on sõidutee ületamise kohta õpetatud?

Mida on sõidutee ületamise kohta õpetatud?
n=kõik, %

■ 2020, n=451

Ankeet

Ankeet

• TURVAVÖÖ

1. Kui sageli kinnitad autos turvavöö?

- 1) alati
- 2) sageli
- 3) mõnikord
- 4) üldse mitte
- 5) ei sõida autoga
- 6) ei oska öelda

2. Kui sageli kinnitad bussiga sõites turvavöö (kui Su koht on sellega varustatud)?

- 1) alati
- 2) sageli
- 3) mõnikord
- 4) üldse mitte
- 5) ei sõida bussiga
- 6) ei oska öelda

3. / 4. Kui sageli kinnitab su ema / isa autos turvavöö?

- 1) alati
- 2) sageli
- 3) mõnikord
- 4) üldse mitte
- 5) ei sõida autoga
- 6) ei oska öelda
- 7) ema / isa ei ole

• HELKUR

5. Kui sageli Sa kannad pimedal ajal väljas olles helkurit või muud enda nähtavaks tegemise vahendit, nt lampi?

- 1) alati
- 2) sageli
- 3) mõnikord
- 4) üldse mitte
- 5) ei liigu pimedas
- 6) ei oska öelda

K6 MITTE KÜSIDA KUI K3=7

6. Kui sageli Sinu ema kannab pimedal ajal väljas olles helkurit või muud enda nähtavaks tegemise vahendit, nt lampi??

- 1) alati
- 2) sageli
- 3) mõnikord
- 4) üldse mitte
- 5) ei liigu pimedas
- 6) ei oska öelda
- 7) ei ole ema

K7 MITTE KÜSIDA KUI K4=7

7. Kui sageli Sinu isa kannab pimedal ajal väljas olles helkurit või muud enda nähtavaks tegemise vahendit, nt lampi?

- 1) alati
- 2) sageli
- 3) mõnikord
- 4) üldse mitte
- 5) ei liigu pimedas
- 6) ei oska öelda
- 7) ei ole isa

Ankeet

• JALGRATAS

8. Kas oled viimase 12 kuu jooksul sõitnud jalgrattaga?

- 1) jah
- 2) Ei

K9-K22 KUI K8=1 (ON SÕITNUD JALGRATTAGA)

9. Kas Sa sõidad jalgrattaga peamiselt ...?

- 1) hooajaliselt (näiteks vaid suvekuudel)
- 2) aastaringselt
- 3) Muu, mis? _____
- 4) *Ei oska öelda*

10. Kui sageli Sa oled viimase 12 kuu jooksul jalgrattaga sõitnud?

- 1) peaaegu iga päev
- 2) vähemalt kord nädalas
- 3) vähemalt kord kuus
- 4) harvemini kui kord kuus
- 5) ei oska öelda

11. Kus Sa peamiselt jalgrattaga sõidad? VÕIB MITU VASTUST!

- 1) hoovis või õuealal
- 2) kodutänaval
- 3) teistel tänavatel
- 4) kergliiklus- ehk kõnni- või jalgrattateel
- 5) maantee servas
- 6) ei oska öelda

12. Kui sageli Sa kannad jalgrattaga sõites ... ?

Reeglina/Sageli/Mõnikord/Üldse mitte/Ei oska öelda

- 1) Ohutus- ehk helkurvesti
- 2) Muid ereda värvusega riideid
- 3) kiivrit

13. Kas Sinu jalgrattal on olemas ... ? VÕIB MITU VASTUST!

- 1) ees valge helkur
- 2) taga punane helkur
- 3) helkurid ratta külgedel (kodarahelkurid)
- 4) signaalkell
- 5) pole ühtegi nimetatut
- 6) ei oska öelda

14. Millised Sinu jalgratta pidurid töötavad korralikult?

- 1) nii esi- kui tagapidur
- 2) ainult esipidur
- 3) ainult tagapidur
- 4) kumbki pidur ei tööta
- 5) ei oska öelda

Ankeet

15. Kui sageli Sa sõidad jalgrattaga pimedal ajal, kas ...?

- 1) sageli
- 2) mõnikord
- 3) üldse mitte
- 4) ei oska öelda

KUI K15=1-2

16. Kui sageli pimedal ajal jalgrattaga sõites ... ?

Reeglina/Sageli/Mõnikord/Üldse mitte/Ei oska öelda

- 1) Põleb rattal ees valge tuli
- 2) Põleb rattal taga punane tuli
- 3) Kannad ohutus- ehk helkurvesti

K17-K22 KUI K8=1 ja T5=10-14-AASTASED

(JALGRATTAGA SÕITVAD 10-14-AASTASED)

17. Milliste kõrvaliste tegevustega Sa oled jalgratturina liigeldes tegelenud viimase 12 kuu jooksul?

- 1) kasutanud telefoni või nutiseadmeid (lugemiseks, kirjutamiseks, helistamiseks, mängimiseks, sotsiaalmeedias osalemiseks, videote vaatamiseks)
- 2) kuulunud kõrvaklappidest muusikat
- 3) rääkinud kaaslasega juttu
- 4) sõõnud või joonud
- 5) muu tegevus
- 6) ei ole kõrvaliste tegevustega tegelenud
- 7) ei oska öelda

KUI K17=1-6

18. Millistesse ohtlikesse olukordadesse Sa oled kõrvaliste tegevuste tõttu jalgratturina liigeldes viimase 12 kuu jooksul sattunud? VÕIB MITU VASTUST!

- 1) kukkusin
- 2) sõitsin kellelegi/millelegi otsa
- 3) kaldusin sõidurajalt kõrvale
- 4) sõitsin autole ette
- 5) ei märganud foorituld või liiklusmärki
- 6) muu olukord, mis? _____
- 7) ei ole ohtu sattunud
- 8) ei oska öelda

19. Kas jalgratturil on eesõigus sõiduteel sõitvate juhtide ees, kui ta soovib ületada sõiduteed ülekäigurajal sõites?

VASTUSEID MITTE ETTE LUGEDA!

- 1) Jah
- 2) Jah, kui ta sõidab ülekäigurajal, millele sõiduteel sõitev juht pöörab
- 3) Ei
- 4) Ei oska öelda

20. Kas jalgratturil on raudtee ülekäigukohal (lõikumisel kergliiklusteega, kus autoliiklust ei toimu), kohustus rattalt maha tulla?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Ankeet

21. Kas Sa oled läbinud jalgratturi koolituse?

- 1) jah
- 2) ei
- 3) hetkel õpin
- 4) ei oska öelda

22. Kas Sul on jalgratturi juhiluba?

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

• LIIKLUSOHUTUS

23. Kes on sulle õpetanud, kuidas liikluses ohutult käituda?

- 1) ema
- 2) isa
- 3) vanaisa või vanaema
- 4) õpetaja
- 5) sõbrad
- 6) keegi muu (kes?) _____
- 7) keegi pole õpetanud
- 8) ei oska öelda

K24 KUI K23=1-6

24. Mida on Sulle sõidutee ületamise kohta õpetatud?

VÕIMALIK MITU VASTUST!

- 1) tuleb olla tähelepanelik
- 2) enne tee astumist tuleb seisma jääda
- 3) enne sõidutee astumist tuleb veenduda, kas lähenev auto on seisma jäänud
- 4) ohutum on teed ületada ülekäigurajal
- 5) ülekäigurajal on jalakäijal alati eesõigus ning autojuhtidel on kohustus lähenev jalakäija üle tee lubada
- 6) autojuht näeb mind ülekäiguraja juures pimedal ajal palju paremini, kui kannan helkurit
- 7) autode peatumisteed on talvel pikem kui suvel
- 8) talvel võib tee olla libe või mind ei ole takistuse (nt lumevall) tagant näha
- 9) jalgrattaga sõites tulen enne sõidutee ületamist rattalt maha ja ületan tee jalgsi.
- 10) jalgrattaga sõites võin julgelt tee ületada ka sõites – autojuht peab mulle teed andma
- 11) jalgrattaga sõites teed ületades ei tohi ohustada jalakäijaid
- 12) muu variant, mis? _____
- 13) ei oska öelda

Ankeet

25. Kas Sa oled reguleerimata ülekäiguradade juures kõnniteedel märganud sõnumit PEATU, VAATA, VEENDU! (NÄIDATAKSE: FOTO)

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

26. Kas ja kuidas Sa oled järgmist õppematerjali kasutanud? (NÄIDATAKSE LIIKLUSAABITSAT) VÕIB MITU VASTUST!

- 1) olen seda vaid põgusalt näinud või lehitsenud
- 2) olen selle järgi süsteemselt (kõiki ülesandeid lahendades) õpetaja juhendamisel õppinud
- 3) olen selle järgi süsteemselt (kõiki ülesandeid lahendades) vanemate juhendamisel õppinud
- 4) olen selle järgi iseseisvalt õppinud ja enamusi ülesandeid ise lahendada püüdnud
- 5) olen selle järgi küll õppinud, kuid vaid valikuliselt või üksikuid ülesandeid lahendades
- 6) ei ole seda näinud ega kasutanud
- 7) ei oska öelda

K27-33 KUI T5=10-14-AASTASED

27. Mis põhjustel satuvad lapsed Sinu arvates reguleerimata ülekäigurajal (valgusfoorita sebral) liiklusõnnetusse? MITU VASTUST!

- 1) kiirustamine
- 2) ei veendu enne tee ületamist selle ohutuses
- 3) kasutavad teed ületades nutiseadmeid või kõrvaklappe
- 4) ei märka kaaslasega rääkides lähenevaid sõidukeid
- 5) vähene kogemus liiklemisel
- 6) muu põhjus (mis?) _____
- 7) ei oska öelda

28. Kui sageli Sa näed oma klassi- ja koolikaaslast vales kohas (väljaspool sõidutee ületamiseks ette nähtud kohta) teed ületamas?

- 1) peaaegu iga päev
- 2) vähemalt kord nädalas
- 3) vähemalt kord kuus
- 4) harvemini kui kord kuus
- 5) pole märganud
- 6) ei oska öelda

29. Kui sageli Sa näed täiskasvanuid vales kohas (väljaspool sõidutee ületamiseks ette nähtud kohta) teed ületamas?

- 1) peaaegu iga päev
- 2) vähemalt kord nädalas
- 3) vähemalt kord kuus
- 4) harvemini kui kord kuus
- 5) pole märganud
- 6) ei oska öelda

Ankeet

31. Milliste kõrvaliste tegevustega oled viimase 12 kuu jooksul jalakäijana liigeldes tegelenud?

- 1) kasutanud telefoni või nutiseadmeid (lugemiseks, kirjutamiseks, helistamiseks, mängimiseks, sotsiaalmeedias olemiseks, videote vaatamiseks)
- 2) kuulanud kõrvaklappidest muusikat
- 3) rääkinud kaaslasega juttu
- 4) söönud, joonud
- 5) muu tegevus
- 6) ei ole kõrvaliste tegevustega tegelenud
- 7) ei oska öelda

KUI K32=1-5

32. Millistesse ohtlikesse olukordadesse oled Sa olred viimase 12 kuu jooksul sattunud kõrvaliste tegevustega tegelemise tõttu jalakäijana liigeldes?

- 1) sõidutee ületamisel ei märganud lähenevat sõidukit
- 2) ei märganud foorituld
- 3) ei märganud pööravat sõidukit
- 4) kukkusin
- 5) kõndisin kellegi / millegi otsa
- 6) muu olukord
- 7) ei ole ohtu sattunud
- 8) ei oska öelda

33. Mismoodi on Sinu arvates liiklust huvitav õppida? VÕIMALIK MITU VASTUST!

- 1) kui keegi räägib liiklusest: info reeglite kohta ja enda kogemused
- 2) lugeda või vaadata ise raamatust või veebist (tekst, video)
- 3) mängida erinevaid liiklusteemalisi mänge
- 4) teha katseid, vaatlusi, eksperimente
- 5) viia läbi uurimusi või lahendada juhtumeid
- 6) praktiline konkreetsete olukordade harjutamine (nt osavus rattavalitsemisel; õige-vale käitumine jms)
- 7) erinevate situatsioonide läbi mängimine (grupitöö, rollimäng jms)
- 8) muu, mis? _____
- 9) ei oska öelda